

KLASSIWÔITLUS

№ 137

NOWEMBER

1931

Oktoober ja üleilmne proletaarne rewolutsioon

„Rewolutsiooni wõit ühel maal... on ühtlasi ka üleilmse rewolutsiooni algus ja eeldus...

„Oktoobrirewolutsiooni üleilmne tähtsus... seisab ka selles, et ta üleilmse rewolutsiooni esimene teejatk ja wõimas baas on selle rewolutsiooni edasarendamiseks.“ (Stalin.)

Nõukogude Liidu proletariaat, ja temaga terve ilma klassiteadlik proletariaat, pühitseb tänawu Oktoobri aastapäewa olukorras, mis mitte ainult mitmeti lahku ei lähe eelmiste mälestuspäewade olukorrast, waid ühtiasi ka siamaani nägematul terawusel kujutab lahkuminekut kahe wõitlewa ilma wahel. Ja oleks wale, kui peaksime juhuslikeks seda roobasjooones arenawat nähtust, mis paistab silma ühelpool proletaarse riigi tugewnemises, majanduslikes ja kultuurilises kaswus, teiselpool — kapitalistlike ilma lagunemises, ta sisemiste ja wäliste wastuolude terawnemises ja süwenemises. Ei ole juhus, et umbes samal ajal, kui Nõukogude Liidu proletariaat sotsialistlikel wäerinnal laialise pealetungi ette wõttis, et kollektiwiseerimise aluspõhjal häwitada suuremat waenulikku kapitalistlike klassi Liidus ja oma piirides lõpulikult otsustada küsimust: kumb kumba? — et samal ajal üleilmne kapitalismikriis raske majandusekriisi krampides hakkas järsult terawnema. Ja et umbes samal ajal kui proletariaat N. Liidus ütleks wõis, et kumb-kumba küsimus mitte ainult sotsialistlike tööstuse alal, waid samuti ka põllumajanduses, seega walmistuse alal ja majanduses üldse lõpulikult jaatawalt on otsustatud proletaariaadi kasuks, umbes samal ajal — ainult mõni kuu ajalisel hiljem — mitte keegi wähem kui Inglise panga, ühe tähtsama üleilmse kapitalikeskkoha juhataja ja rahwuswahelise kapitalismi üks kõige silmapaistwamaid juhte, üks kuldwasika kõrgemaid preestreid, Norman Montague, awalikult seletas, et kui kapitalismi terwendamiseks lähema aasta kestel mõjuwaid abinõusid ei leita, siis kapitalism üldse häwineb.

Mida see tähendab? Mitte midagi wähem kui et kodanline ilm eelseiswa aasta kapitalismi saatuse suhtes „otsustawaks“ kuulutab, nagu nõukogude proletariaat käesolewa aasta sotsialismi wõidu suhtes samuti otsustawaks kuulutas. Meil ei ole kahtlust, kuidas *meie* „otsustaw“ aasta lõpeb, ütlesime juba, et ta kumb-kumba küsimuse lahendanud; kapitalismi saatuse lõpulikku otsustamist tuleb weel oodata. Kuid juba see asjaolu, et kapitalismi enda silmapaistwamad esindajad küsimuse üldse *sel kujul* üles seawad, näitab meile kapitalismi ilma kogu seestmist kõdunewust, ka wastuolude wõitmatuid sügawusi. Montague taolised mehed, kel aastakümnete elukogemused kapitalismi kõige wastutawamatel juhtimiskohtadel seljataga, kes oma sõnade raskust, mõju maailma majanduses küllalt oskawad hinnata, ei lase seesuguseid raskekaalulisi otsusi kapitalismi saatuse kohta naljatades ega ettewaatuses puudusest lendu. See oli ja on *hädahüüe* meeltheitwa preestri suust, kes oma jumaluse jalgealuse näeb kõikuwat ja iga silmapilk selle pühaduse purukswarisemist ja seega oma enese ühiskondlist otsa peab kartma.

Tõsi küll, Montague hädahüüe kostis silmapilgul, mil Inglise panga uste sulgumine ees seisis; kuid just see'p see olulisem asjaolu ongi: kogu kapitalistiline ilm wõis kõike muud uskuda, kõiki muid wõimalusi wõimalikuks pidada, kuid mitte Inglise panga uste sulgumist rahakriisi

tagajärjel. Ja kui see siiski sündis, siis pidi ja peab „midagi olema mäda in the kingdom of Denmark“ — kapitali kuningriigis, ütleme Shakespeare sõnu pisut teisendades.

Ja, nimelt *kapitali* — mitte Inglise — kuningriigis. Sest Inglise pank oli ja on rahvusvahelise, terve ilma kapitali üks võimsamaid keskkohi. Pariisi ja Ühisriikide imperialistid, prantsuse ja ameerika kapitalikuningad ajasid kõige meeletumat enesetappepoliitikat, kui nad inglise kapitalile auku kaewasid. Kuid niisugune on kapitalismi sisemine arenamiseseadus: enese weepal hoidmine nõuab wõistleja häwitamist. Seal, kus kapitalism üldse weel elujõuline oli, tõi iga seesugune wastase hävitamine häwitajale wõimaluse ennast seda awaramalt ja wõimsamalt laiutada; nüüd aga, kus kapitalism üldse mädaneb, wõis wastase aukukukutamine ainult üldist kriisi terawamaks ajada. Prantsuse börs, kui ainuke suuremaist börsidest, mille ukсед weel lahti jäid, kui Inglise pank oma ukсед kinni pani, wõis ainult üldist määratud wäärtuste langemist tunnistada, ja järgnewatel päewadel algas suur — *prantsuse* pankade ja tööstuseettewõtete kokkuwarisemine, samuti nagu Ameerikaski. Inglise kapitalile antud hoop löi tagasi hoobiandjate pihta.

Mis jääb imperialistlikel kapitalil muud üle, kui ikka kōwemini pressi pingutada tööliste turjal: tööpalkade alandamise, tööpäewa pikendamise, maksude tõstmise, töötatööliste abiraha kärpimise teel püüda kapitalismi haiges kehas elu liikwel hoida. Kuid ka siin seesama tegajärg: elujõulise keha wõib seesugune aadrilaskmine töölistele jalule ajada, kuid haige keha juures kurnab see ülejõu sedagi eluallikat, mis siamaani weel on suutnud kapitalismi weepal hoida. Imperialistlike kapitalismi mädanus wäljendab muu seas ju selleski, et prolatariaati häwitab. Järjelikult muutub ka see pääsmisekatse uueks õõnistajaks kapitalismi juurtel.

Siiski — jaapani kapitalistid tarwitawad teist aadrilaskmise ja werepumpamise wiisi, nad weristawad Hiinamaad, et seega endi elu pikendada. Kuid mis wõib selle taktika tagajärg olla? Muidugi seniste wastuolude terawamaks ajamine suurte imperialistlike riikide wahel, wõimalik tällisatutamine saagi jagamisel. Ühisriigid, kes Hiinamaad ammu juba oma kurnamisalaks peawad, on nüüd, kus Jaapan oma hambad Hiinamasse lõõnud, paratamata sunnitud rusikaga wastu andma. Wõib olla, oli Ühisriikide kapitali manõower inglise kapitali nõrgestamiseks just selleks ette wõetudki, et seda Jaapani wõimalikku kaaslast aegsasti reast wälja lüüa. Nii wõi teisiti, üldsummas annab see uue hoobi rahvuswahelisele imperialismile.

See on imperialismi seadusepärane arenemine, samuti nagu seadusepärane on samal ajal Nõukogude Liidu tõrmikas edenemine sotsialismi ehitamisel. Missuguseid saawutusi meie siin — kõigist puudustest ja raskustest hoolimata — wõime arwesse wõtta, sellest on alamal, teistes artiklites, pikemalt juttu; siin tähendame üldkokkuwõttena ainult seda kapitalistlike ilma hinnangut, mis samal ajal, kui kapitalismi saatuse küsimus üles seatakse, Nõukogude Liidu kohta wastawalt üles seab teise wäljawaate: kui 5-aasta-plaan teostub, siis ei suuda kapitalism sotsialismi enam wäärata!

Mitte sellepärast, nagu ei jatkuks imperialistidel enam sõjatehnilist jõudu — ei, sõjatööstus õitseb üle ilma endiselt edasi, siin ei tundu mingit kriisi. Kuid kapitalismi kriis ühelt, sotsialismi ehitamine teiselt poolt mõjuwad ühtaegu ja wõimsalt selleks kaasa, et elawat jõudu, millele kapitalism toetus ja toetub, eemale wiia, wastaspoole wäerinnale. Mitte asjata ei lase kapitalism sotsjuudaseid walitsuse kõrgematele astmetele ronida, kapitalistid saawad wäga hästi aru, et II Internatsionaali äraandjate, sotsfaschistide kaitsewall neid siamaani rewolutsiooniliku pro-

letariaadi rünnaku vastu on kaitsnud. II Internatsionaali juudased olid, kes rewolutsiooni esimese murdlaine 1919—20. aa. kõrwale juhtisid ja kapitalismi Euroopas päätsid; samad äraandjad, nüüd juba alasti sotsfaschistide näol, püüawad tänapäewgi tööliste- ja teiste laialiste kehwide hulka rahulolematust halwata, neid demokratismi jumala wiirukisuitsuga uimastada. Iga päewaga terawnew rööwpoliitika ja wägiwald tööliste kallal, millega kodanlus ja sotsfaschistid püüawad kriisis kägistawaid sõrmi lahti kiskuda, paljastawad aga ikka selgemini demokraatia ja teiste sarnaste pettepiltide tõelist iseloomu, ja iga päewaga kaswawad hulgad, kes põgenewad sellest kihwtisest wingust ning asuwad wõitluse wäerinnale selle mädanewa ilma häwitajate ridadesse.

Kapitali preestrid ja wäepealikud tunnewad wäga selgesti, et kapitalismi kriis mitte ainult majanduses ja poliitikas ei seisa, waid nimelt ka selles töörahwahulkade üleminekus Kominterni rewolutsiooniliku lipu alla, mida siiaaani sotsfaschistide juudasetöö abil on suudetud mõjuwalt takistada. Kuid see, mis tänapäew sünnib Saksamaal, Inglismaal, mis homme ees seisab Prantsusmaal, Ameerikas, — Montague näeb selgesti: weel aasta seesugust arengut, ja kapitalismi päewad on loetud. Sellepärast on tema hädahüüe ühtlasi ka sõjahüüe: otsustawale pealetungile, enne kui hilja on! Kui kommunismi hädaohtu tahetakse häwitada, siis on selleks wiimane aeg. Oktoobri wõit on juba tänapäew ähwardaw üleilmne suurus; homme on ta juba wõitmatu suurus. Kumb kumba? see on tänapäewa rahwuswahelise wõitlusewäerinna küsimus. Nii seab ta üles rahwuswaheline kapital, ja — kriisikrampides siplew Eestigi peab leidma *sada miljoni senti jalamaid sõjalennukite* ostmiseks! Neid on ju nii hädasti waja — „rahu“ tarwis. Kapitalismi rahu on surmaohus; Oktoobri wõidurikas edasisammumine ähwardab teda jäädawalt maha tallata. Sellepärast — lennukid platsi! kahurid laskewalmis!... enne kui hilja on.

Kapitalismi olemise wõi mitteolemise küsimus on samal ajal sotsialismi wõidu wõi kaotuse küsimus. Ja selle küsimuse seab üleilmne imperialism tänapäew terawamalt üles kui kunagi enne. Selle teadmisega astub Nõukogude Liit oma wiieteistkümnendasse eluaastasse; see kapitalismi hüüdsõna peab silmas seisma kogu rahwuswahelisel proletariaadil. Mida lähemale nihkub otsustaw wõitlus, seda suuremad, seda wastutusrikkamad ülesanded seab ajalugu Nõukogude Liidu ja kogu ilma töörahwa ette. Wähem kui kunagi enne on nüüd aega mõelda hinge tagasitõmbamisele, puhkusele. Iga erk, iga lihas olgu pingul; igal wõitlejal püssirohi kuiw. Wäsimatul ehitusetöö! sotsialismi hoone kallal loob nõukogude töörahwas selle wõimsa baasi, mis kindlustab üleilmse Oktoobri wõidu. Kui kodanlisele ilmale 5-aasta-plaani teostamine on surmakuulutuseks — olgu meile see teadmine julgustajaks ja tagasihutajaks: wiia ületamisega lõpule esimene wiieaastaplaan neljandal aastal!

H. P.

Jooni Nõukogude Liidu rahwamajanduse arenemisest Oktoobrirewolutsioonist tänapäewani

Neliteistkümmend aastat on mööda, kui Wenemaa proletariaat, liidus kehwtalurahwaga, kodanluse kukutas ja proletariaadi diktatuuri maksma pani.

Kohe peale kodusõda asus proletariaat oma majanduse ülesehitamisele. Waatamata sellele, et ta kodanluselt peaaegu täiesti lagunenud

rahvamajanduse päranduseks sai, waatamata sellele, et kogu ilma kodanlus meie edukat sotsialismi ehitustööd on püüdnud igatepidi takistada, et II Internatsionaali juudaste kamp oma kahjurite organisatsioonide kaudu, meie majandust sisemiselt on katsunud lõhkuda, oleme me majanduslisel wäerinnal, samuti kui igal teiselgi alal, hiilgawaid wöite saanud. Peab tähendama, et need wöidud meie iseenesest sülle ei ole langenud nad pole saanud mitte isewoolu teel, waid nad on saawutatud ägedas klassiwõitluses. Nad on saawutatud wöitluses igasuguste kallakute wastu, wöitluses meie partei pealiini puhtuse eest. Nad on saawutatud töolisteklassi wisaduse ja entusiasmi tagajärjel — sotsialistlise wöitlusega ja lõöktöoga.

Meie majanduse arenemises on olnud kolm arenemise järku: söjakommunism, Nep ja praegune Nepi wiimane aste, mis ühtlasi on ka sotsialismi esimene ajajärk. Nagu teame, asus kogu ilma kodanlus warsti peale Brest-Litowski rahulepingut sakslastega, noore töolisteriigiga söjalalale. Algas n.n. kodusöda, mis kestis ligi 3 aastat. Kogu meie majandusloolitika seisis kodusöja ajal n.n. söjakommunismis. Söjakommunismi ajajärk kestis 1918. a. keskpaigast kuni 1921. a. kewadeni, s. o. kodusöja algusest kuni ta lõpuni. Söjakommunismi ajal natsionaliseeriti peaaegu köik etwõtted, kaubanduslised turulidemed katkestati, tööstuse organiseerimises, juhtimises ja saaduste jaotamises pandi äärmine tsentralism maksma. Töõjöu organiseerimine kandis peamiselt sunni iseloomu. Töõjöu sunniwiisilist organiseerimist teostati warustusloolitika kaudu, toiduaineid anti ainult neile, wälja arwatud töõwöimetud, kes töötasid. Kogu meie rahvamajanduse juhtijaks ja tsentralismi poliitika läbiwiijaks oli Rahvamajanduse Körgem Nöukogu oma osakondadega. Kogu söjakommunismi poliitika oli tingitud erakorralisest kodusöja olukorrast; sest riigikaitse nöudis köigi olemasolewate ressurside arwewõtmist ja ratsionaalset kulutamist. Walitsus oli sunnitud talupoegadelt köik ülejägid konfiskeerima. Talupojale jäeti ainult niipalju, kuipalju tal oma pere toitmiseks ja oma majanduse jätmiseks hädatarwilik oli ja sedagi mitte alati. Konfiskeeritud pöllusaaduste eest oli talupoegadel öigus tööstusloolitika wastu saada. On loomulik ja arusaadaw, et meie lagunenud tööstus, mis peamiselt söjatarwete täitmiseks oli organiseeritud, ei suutnud talupoegadele konfiskeeritud pöllusaaduste wastu tarwilisel arwul tööstusesaadusi anda.

Meie kaubanduslised kooperatiwid muutusid söjakommunismi ajajärgul organiteks, kes tööstusesaadustega rahwast maksuta warustasid; sest raha, kui niisugune, muutus söjakommunismi ajajärgul peaaegu täiesti ülearuseks. Söjakommunismiaegne rahvamajandus kandis organiseeritud, plaanikindlat iseloomu, ent tema plaanilikkus seisis peamiselt tarwituses, seepärast ei olnud söjakommunismi poliitika midagi muud, kui meie tööstuse ja kogu rahvamajanduse söjähuwidele kohandamise worm. Söjakommunismi tagajärjel hakkas pöllumajandus tagurpidi minema. Pöllupind ja wiljakus wähenes. Sest talupojal puudus igasugune huwi oma majanduse töstmiseks. On loomulik ja arusaadaw, et tekkinud kriis pöllumajanduses möjus desorganiseeriwalt ka tööstuse peale. Wiletsa toitmise tagajärjel jooksis suur osa töõllisi wabrikutest ära küladesse; samuti ei suutnud pöllumajandus tööstust tooresainetega warustada. Samasugust kriisi, kui meie tööstus ja pöllumajandus, elas üle ka transport. 1921. a. kewadeks, s. o. kodusöja lõpuks, jäi meie transport lagunenud ja kulunud oleku pärast ning kütteaine puudusel peaaegu täiesti seisma. Köigi nende majandusliste raskustega käisid kaasas poliitilised raskused. Wilets majandusline olukord oli heaks pinnaks meie klassiwaenlaste agitatsioonite. Meie

näeme kodusõja lõpu poole talupoegade rahutusi ja rea kontrrevolutsioonilisi väljastumisi, mida walged ohwitserid, es-erid ja vähemlased juhtisid. N need väljastumised leidsid aset Siberis, Tambowi kubermangus ja madruste ülestõus Kroonlinnas. Kõigi nende ülewalpool ettetoodud eitawate tagajärgede peale waatamata ei tohi meie sõjakommunismi kui mingisuguse wea peale waadata. Kodusõja olukorras, kus maa oli rüüstatud ja laastatud, oli sõjakommunismi poliitika *ainukene õige poliitika*. Sõjakommunismi poliitika wõimaldas meil igasuguseid töölisteriigi waenlasi tagasi lüüa ja Oktoobrirevolutsiooni wõitu kindlustada. Sõjakommunismi poliitika löi meile eeldused edukaks sotsialismi ehitamiseks, mida me praegu realiseerime.

Nagu me ülewalpool nägime, ähwardas sõjakommunism küla ja linna wahelise sideme täielisele katkemisele wiia. Peale kodusõja lõppu oli täiesti wõimata sõjakommunismi poliitikat jatkata, sest objektiivselt ei oleks see siis midagi muud kui töölisteriigi häwitamise poliitika olnud. Kuid oli rida seltsimehi, n.n. „pahempoolsed“, kes poliitika muutmise wadjadusest aru ei saanud, kes sõjakommunismi kaudu otsekohe sotsialismi tahtsid sõita. Nende „pahempoolsete“ teoreetiliseks aluseks oli Trotski permanentne rewolutsiooni teooria. „Pahempoolsed“ ei saanud küla ja linna sideme kindlustamise wadjadusest aru, sest Trotski waate järele ei kujutanud talurahwas enesest rewolutsioonilist jõudu, waid puht reaktsioonilist massi. Trotski waate järele olid tööliste ja talupoegade wahel õlewad wastuolud antagonistilist iseloomu ja wõisid lahendust leida ainult sõjariistus kokkupõrkes.

Et lugeja wäikese pildi saaks meie sõjakommunismi aegsest rahwamajandusest, selleks toome mõningad arwud ja wõrdleme neid 1913. a. arwudega.

1913. a. oli Wenemaa kiwisõe toodang 29 milj. tonni, 1920. a. — 7,6 milj. tonni, nafta 1913. a. — 9,3 milj. tonni, 1921. a. — 4 milj. tonni; malmitoodang oli 1913. a. 4,2 milj. tonni, 1920. a. — 0,1 milj. tonni; terasetoodang oli 1913. a. 4,2 milj. tonni, 1920. a. — 0,2 milj. tonni; põllumajandusliste masinate toodang oli 1913. a. 67 milj. rubla, 1921 a. — 9 milj. rbl; kunstwäetise toodang oli 1913. a. 55 milj. tonni, 1921. a. — 4,3 milj. tonni; puuwillase lõnga toodang 1913. a. — 271 tuhat tonni, 1921. a. — 69 tuh. tonni. Samuti oli kodusõja lõpul 54 prots. weduritest ja 19 prots. wagunitest rikutud. Need wähesed arwud annawad kujuka pildi meie rahwamajanduse lagunenu olekust kodusõja lõpuks.

Oli tarwis leida uus sideme worm küla ja linna wahel, mis oleks soodustanud tootmisjõudude arenemist ja sideme kindlustanud linna ja küla wahel. Selleks uueks sideme wormiks oli nep (loe: uus majanduse poliitika, новая экономическая политика). 1921. a. kewadest, s. o. nepiga algab meie rahwamajanduse arenemises uus ajajärk. Nepi poliitika oli sootuks erinew sõjakommunismi poliitikast. Uus majanduspoliitika andis wabakaubandusele teatud piiratud eluõiguse, suur osa sõjakommunismi ajal natsionaliseeritud tööstusettewõtetest denatsionaliseeriti, s. t. anti endistele omanikkudele tagasi. Denatsionaliseerimise alla kuulusid peamiselt wäikeettewõtted, missuguseid riigil raske oli organiseerida ja juhtida. Nepi ajajärgul, kuni rekonstruktsiooni ajajärguni, oli linna- ja külawaheliseks sidemeks peasjalikult wahetusline side.

Samuti kui „pahempoolsed“, kes uues majanduspoliitikas kapitalismi restaureerimise poliitikat nägid, ei saanud uuest majanduspoliitikast täiesti aru parempoolsed ja ka kodanlus ise.

Parempoolsed nägid nepi ühte külge, aga ei näinud tema teist külge, nagu sm. Stalin ütles. Nad nägid ainult waba kaubandust, kuid ei näi-

nud riigiwõimu reguleerivat mõju wabakaubanduse suhtes. Parempoolsete arwates ähwardas neppi ainult pahempoolne hädaoht, mis igasuguse kaubanduse likwideerimist nõudis, aga nad ei näinud, et palju reaalsemaks muutus eriti rekonstruktsiooni ajajärgul just parempoolne hädaoht, mis nõudis riigi reguleeriwa mõju lõpetamist wabakaubanduse suhtes. Nep on wabakaubanduse ja proletaarse riigi reguleeriwa mõju süntees. Kui kõrwaldame ühe poole sellest sünteesist, siis sellega ühes kaob ka nep. Kui me riigi reguleeriwa mõju oleks kõrwaldanud, siis ei oleks nep mitte sotsialismi ehitamise — waid kapitalismi restaureerimise poliitika olnud.

Parempoolsete teoreetiliseks aluseks on sm. Buharini „tasakaalu“ ja „tööjõu kulutuse seadus“. „Pahempoolsed“ ja kodanlus nägid nepis ainult taganemist. Nad arwasid, et uus majanduspoliitika paratamata kapitalismi restaureerimisele wiib. Nad ei saanud aru sellest, et nep oli taganemine jõudude ümberorganiseerimiseks ja uueks pealetungimiseks. Endised spetsialistid, kes kodanlise ideoloogiaga läbi olid imbunud ja kes sõjakommunismi ajal nõukogude walitsust igatepidi saboteerisid, hakkawad uue majanduspoliitika ajajärgul tööle, olles siinjuures kindlas arwamises, et nepi kaudu jõuame tagasi kapitalismile. Wäliste wastuolude pehmenemist näitab kaubalepingute sõlmimine Saksa ja Itaaliaga, samuti hakkasid kapitalistlikud riigid üksteise wõidu Nõukogude Liitu tunnustama.

Nepi algul arendasime me peasjalikult kergetööstust, sest rasketööstuse arendamine nõuab suuri kapitale, missuguseid meil aga ei olnud. Seda mõõda, kuiwõrd meil wõimalused kaswasid, hakkasime me ikka rohkem ja rohkem tähelpanu pöörama rasketööstuse arendamisele. 1923. a. tegid trotskistid ettepaneku kogu talurahwale, waatamata ta klassilise kihituse peale, suured maksud peale panna ja tööstuskaupade hindu tõsta ja nende kapitalide arwel maad industrialiseerida. Nagu me teame, ei läinud partei sarnasele awanturistilisele poliitkale.

Nepi ajajärgul hakkab meie majandus edukalt arenema. Juba 1927. a. jõuab meie majandus üldiselt sõjaeelsele tasapinnale. Partei XIV kongress kriipsutas juba maa kiiret industrialiseerimise vajadust alla. Põllumajanduse mitteühtlane arenemine ähwardab küla- ja linnawahelise sideme katkemisele wiia. Need 25 milj. üksiktalupidajat, mis meil olid Nõukogude Liidus, ei suutnud tehnilisi ja agrotehnilisi saawutusi põllumajanduses kasutada. Põllumajandus arenes peamiselt äraiganenud tehnika ja wananenud põllupidamise wiiside juures. Samal ajal, kui tööstuse arendamine sündis laiendatud kordustootmise alusel, areneb põllumajandus peasjalikult lihtsakordustootmise alusel. Põllumajanduse mahajäänud olek muutus rahwamajanduse üldisele arenemisele takistuseks; sest ta ei suutnud kiirelt kaswawale tööstusele tooresaineid ja toidusaadusi anda. Juba partei XV kongress (1928. a.) kriipsutas seda tööstuse ja põllumajanduse mitteühtlast arenemist alla ja tegi siit oma wastawad järeldused.

Partei XV kongress näitas, et wäikewalmistuse juures põllumajanduses, ei ole meil wõimalik põllumajandust sotsialistlikult arendada, sest meil on tähtis tema sotsialistlik arendamine. Partei XV kongress näitas ka selle tee, mida mõõda meie põllumajanduse arenemine peab minema. Ta näitas, et ainukeseks õigeks teeks wõib olla kollektiwiseerimine, missugusele teele ka partei asus. Kerkib küsimus: kas poleks me juba paar aastat warem wõinud põllumajanduse kollektiwiseerimisele asuda? Selle küsimuse peale wõib wastus ainult eitaw olla. Kommunistline partei teadis juba algusest peale, et sotsialismi põllumajanduses wõib ehitada ainult ühiskondlustatud suurtootmise alusel. Sellest rääkisid juba

Marks ja Engels ja see mõte on ka meie parteiprogrammis. Kuid selleks, et põllumajanduse sotsialistlikele ümberkorraldusele asuda, peab olema terve rida eeltingimisi, milledest tähtsamad on: 1) tööstus peab teatud tasapinnani olema arenenud, eestkätt see tööstuse osa, mis valmistab põllutöomasinaid, 2) oli tarvis waba kapitali põllumajanduse finanseerimiseks, 3) talupojad, kehwikud-keskmikud, peawad juba oma massis kollektiwiseerimise tululikkusest aru saama ja 4) oli tarvis, et terve partei, kui sotsialistlike ehitustöö juht, kollektiwiseerimise wajadusest aru oleks saanud.

Aastat kolm tagasi puudusid need tingimised tarwilisel määral. Meie partei, kelle poolitika tugeneb marksistlis-leninistlikele teooriale, ei wõinud warem seda sammu teha.

1928-29. a., kui meie rahwamajandus oma arenemises n. n. rekonstruktsiooni ajajärku jõudis ja kui partei kollektiwiseerimise alal järsu pöörde tegi, olid kõik eeldused selleks pöördeks olemas. Laialised talupoegade hulgad nägid nõukogumajapidamiste ja kolhooside arenemisest suurpõllupidamise tululikkust, wõrreldes wäiketootmisega, mille tagajärjel sündis nende waadetes pööre kollektiwiseerimise kasuks. Meie rasketööstuses olid juba tuntawad edusammud ja samuti olid meil kollektiwiseerimise liikumise toetamiseks wabad kapitalid.

Et lugeja wäikese ettekujutuse saaks sellest lõhest, mis oli tekkinud põllumajanduse ja tööstuse mitteühtlase arenemise tagajärjel, toome mõningad arwud. Toodud arwudes wõrdleme me oma tööstuse ja põllumajanduse arenemist, wõrreldes seda 1913. aastaga; arwud on wõetud protsentides, kusjuures 1913. a. on wõetud sajaks. Sotsialistlike ja kapitalistlike sektori arenemine suurtööstuses. Sotsialistlike sektori toodang oli 1926-27. a. — 97,3% sõjaelsest Wene suurtööstuse toodangust, erasektor — 2,3%; 1927-28. a. sotsialistline sektor — 98,6%, erasektor — 1,4%; 1928-29. a. sotsialistline sektor — 98,1%, erasektor — 0,9%; 1929-30. a. sotsialistline sektor — 99,3%, erasektor — 0,7%. Need arwud näitawad, et suurtööstus oli juba 1927. a. peaaegu terwena sotsialistlike sektori käes. Nad näitawad, et suurtööstus arenes sotsialistlikes tootmiswahekordades.

Kolhooside arenemises näeme järgmist pilti:

1926-27. a. oli 450.000 üksikmajapidajat kolhoosides, 1928-29. a. tõusis see arw juba 1.040.000.

Põllumajanduse üldtoodang, wõrreldes 1913. a., wõttes 1913. a. 100, kaswas järgmiselt:

1926-27. a. — 91,9%; 1927-28. a. — 90,8%; 1928-29. a. — 94,4%; 1929-30. a. — 110%.

Põllumajanduslike toodangu kaubaline osa, wõrreldes 1913. a. kaswas aga järgmiselt:

1926-27. a. oli ta 37%; 1927-28. a. — 36%; 1928-29. a. — 58% ja 1929-30. a. — 73%.

Kolhooside osa kaubalises toodangus oli järgmine:

1927-28. a. — 1,4%, 1928-29. a. — 4,9%.

Mida räägiwad meile ülewalpool ettetoodud arwud?

Esiteks, nad näitawad meie edusamme sotsialismi ehitamise alal, teiseks — tööstuse ja põllumajanduse wahel tekkinud lõhet; kolmandaks — lükkawad ümber igasugused oportunistlised jutud meie põllumajanduse tagurpidi minekust; neljandaks näitawad need arwud wäga selgelt talupoegade üldise majanduslike olukorra paranemist.

Meie rahwamajanduse arenemisega on ka tööliste üldine olukord palju paranenud. Niihästi nominaalne kui ka reaalne tööpalk on tõusnud, tööaeg on suuremas osas ettewõtetes lühendatud 7-tunni peale, kui me

siia juurde arwame weel sotsiaalse kindlustuse, maksuta arstiabi, kahenädalise ja kuuaegse puhkuse jne, siis näeme, et igasugused jutud sunnitööst Nõukogude Liidus, mida meie klassiwaenlased sise- ja välismaal meie kohta laiali laotawad, on täitsa alusetu. Kui meie tööstuse arenemine oma kolmandasse arenemise järku astus, siis terawnesid klassiwastuolud tuntawalt. Klassiwõitluse terawnemine ei sünni mitte sellepärast, nagu tugewneksid meil kapitalistlikud elemendid. Ta terawneb sellepärast, et klassiwaenlane — kulak — tunneb oma jalgealuse kõikumist, näeb oma kadu ja tahab meeletult igasuguste abinõudega oma mõju külas alahoida.

Tegelik elu näitab iga sammu peal, et parempoolse kallaku „teooriad“ kulaku rahulisest sotsialismi kaswamisest ei ole midagi muud, kui kulaku teoreetiline kaitsemine. See ei ole midagi muud, kui klassiwastuolude terawnemise ideoloogiline wäljendus. Parempoolse kallaku teoreetiliseks aluseks on sm. Buharini tasakaalu teooria ja ta tootmisejõudude ning tootamiswahekordade walesti mõistmine. Sm. Buharin arwab, et tehnika ja tootmisjõud on samased. Ta näeb tootmisjõudude arenemist ainult tehnika arenemises. Ta ei saa aru tootmiswahekordade aktiivsest mõjust tootmisjõudude arenemise peale. Neist oma waledest waadetest wäija minnes rääkis sm. Buharin kulaku rahulisel teel sotsialismi kaswamisest, industrialiseerimise ja kollektiwiseerimise tempode vähendamise wajadusest, „kitsaste kohtade“ järele kooldumist jne. Niihästi trotskistid kui ka parempoolsed ei näe meie ülemineku ajajärgus seda uut omadust, mis teeb wõimalikuks sarnase kiire tootmisjõudude arenemise, mida ei tunne ühegi kapitalistliku riigi arenemise ajalugu.

Iseäranis kiire on olnud meie rahwamajanduse arenemine wiimasel ajal, s. o. tema rekonstruktsiooni ajajärgul, wiieaasta plaani teostamise ajal. Et lugejaid mitte kuiwade arwudega ülearu waewata, toon ainult kõige iseloomulikumat arwud sellest arenemisest. Kui meil 1926-27. a. kogu tööstuse produktioon oli 8.641 milj. rbl., s. o. 102,5% sõjaeelsest, siis 1929-30. a. ta oli 180% sõjaeelset tasapinnast.

Kui meil 1926-27. a., s. o. XV partei kongressiks, kogu meie kauba ringwedu wõrdus 81,7 milj. tonn-kilomeetert, s. o. 127% sõjaeelset tasapinnast, siis 1929-30. a. oli see juba 193%. Samuti suurenes raudteede wõrk 1927-28. a. kuni 1929-30. a. 76 tuh. kilomeetrist 80 tuh. kilomeetrit. Kui meie 1926-27. a. riigi eelarwe wõtame sajak, siis oli ta 1929-30. a. 204,4%, wõrreldes 1926-27. aastaga, s. o. ta suurenes üle kahe korra. Kui meil 1926-27. a. oli wäliskaubanduse ringkäik 47,9% sõjaeelset ringkäigust, siis 1929-30. aastal oli ta juba um. 80%.

Kui meil 1926-27. a. oli kogu rahwatulu 23.127 miljoni rbl., siis 1929-30. a. ta oli juba 34.000 miljoni rbl.

Kõik need arwud räägiwad meie rahwamajanduse määratust kaswust. Kitsaks kohaks meie rahwamajanduses on transport. Weel 1930. a. oli jõetransport 40—60% sõjaeelset. Partei ja nõukogude walitsus pöörasid paari wiimase aasta jooksul sellele küsimusele erilist tähelepanu, ja kahtlemata saawutame ka transpordi arenemises tööstuse hiiglatempod.

1930-31. majanduseaastal astusime meie sotsialismi esimesesse ja nepi wiimasesse ajajärku. Mis annab meile põhjust rääkida, et astusime sotsialismi esimesesse ajajärku? Asjaolu, et niihästi tööstuses kui ka põllumajanduses on sotsialistliku sektori käes otsustaw osa. Tööstuses on kapitalistlikud ollused lõpulikult purustatud. Kui meil 1926-27. a. oli, nagu juba öeldud, 450.000 üksikmajapidamist kolhoosis, siis on neid praegu kolhoosis üle 13 miljoni. Peab weel alla kriitpsutama asjaolu, et kõik need wõidud ei ole kerge waewaga kätte saadud. Need wõidud

on saawutatud tööliste lööktöö ja sotsialistlise wõistluse abil, partei õige poliitika tagajärjel, kulaku, kui klassi, likwideerimisega ja wõitluses kalakute vastu. Need wõidud on saawutatud ägedas klassiwõitluses kalakute ja igasuguste kahjurite vastu sisemaal ja rahupoliitikaga meie välispoliitikas, missugust poliitikat Nõukogude Liit kogu oma olemasolu ajal on ajanud.

Waatamata selle peale, et meie majanduslisel wäerinnaal on olnud määratud edusammud, ei tohi me saawutatud tagajärgedega rahule jääda. Meie peame industrialiseerimise temposid weelgi suurendama. Sest meil on tarwis rutemini kapitalistlistest riikidest rippumataks saada ja neile tehniliselt järgi ning mööda jõuda. Kapitalistlike ilma vastuolud lähewad üleilmse kriisi tagajärjel, mis wältab juba 2 aastat ja mille lõppu pole weel näha (kui kapitalism sellest kriisist üldse weel pääseb), ikka terawamaks. Wastuolude terawnemine toob paratamata sõdade ja werewalamiste hädaohu suurenemise kaasa. Arusaadaw ja loomulik on, et tulewiku sõja teraw ots pööratakse *esimeses järjekorras Nõukogude Liidu, kui proletaarse riigi, vastu*. Kapitalistlikud riigid, kelle majandus kiirelt allamäge weereb, ei wõi rahulikult pealt waadata, kuidas Nõukogude Liidu töölisteklass edukalt sotsialismi ehitab, kuidas ta ühe wõidu teise järele saawutab. Iga uus kiwi meie sotsialismi ehituses on kirstunaelaks kõdunewale kodanlusele. Kodanlus katsub tekkinud kriisi olukorrast oma töölisteklassi ja asumaade rõhutatud rahwaste kulul wälja rabeleda, mis rewolutsioonilise liikumise järsu tõusu kaasa toob.

Kriisi süwenemine kestab kuni tänapäewani ja läheb alataha kiiremaks. Kriisi tagajärjel on kümned miljonid töölistes uulitsale wisatud. Kapitalistlike tootmisjõudude ja tootmiswahekordade vastuolude lahendamine on wõimalik kahel teel.

Esimene ja täielik lahendamine seisab proletaarses rewolutsioonis, teist ja osalist lahendamist wõib teostada töölisteklassi ja kogu töörahwa arwel, s. t. kurnamise suurendamisega, mis aga omakord proletaarse rewolutsiooni lähemale toob. Kõigi kapitalistlike maade kommunistlike parteide otsekoheseks ülesandeks on töölisteklassi hulkade organiseerimine rewolutsiooniliseks wõitluseks. Selle ülesande täitmise kõige tähtsamaks eeltingimiseks on wõitlus sotsiaal-faschismi ja faschismi vastu.

Wastamisi seisawad kaks lepitamata waenulist ilma — sotsialistiline ja kapitalistiline. Sotsialistiline ilm — NSW Liit — kaswab ja tugewneb wiieaasta-plaani teostamise hiiglatempodega, kapitalistiline ilm põeb surmatõbe, waewleb kriisikrampides. Meie ülesanne on seda waewlemist wõimalikult lühendada, selleks, et kogu ühiskonda wiia sotsialistlike ehitustöö radadele, et luua uut, paremat tulewikku kogu ilma töölisteklassile, kogu kapitalistlike ilma rõhutatud töörahwale.

Nii siis, wõitlusele kapitalismi kriisi rewolutsioonilise lahendamise eest!

J. Käsebier.

Oktoober ja kultuurirewolutsioon

„Kui sotsialismi loomiseks on tarwis kultuuri teatud tasapinda (kuigi keegi ei wõi ütelda, mis-sugune see teatud „kultuuri tasapind“ on), miks ei wõi meie siis ennem alata rewolutsiooni teel wõitma selleks tasapinnaks eeldusi, ja siis juba tööliste ja talurahwa wõimu ja nõukogude ehituse alusel edasi nihkuda ja teistele rahwastele järele jõuda.“ *Lenin*.

1923. aastal kirjutas Lenin, polemiseerides wäikekodanliste demokraatidega, vähemlastega: „Sotsialismi loomiseks — räägite teie — on tarwis tsiwilisatsiooni. Wäga hea. Aga miks ei wõinud meie luua omale

niisugused tsiwilisatsiooni eeldused nagu mõisnikkude ja Wenemaa kapitalistide väljaajamine, ja siis juba alata liikumist sotsialismile? Kust raamatust teie olete lugenud, et sarnased muudatused harilikus ajaloo käigus lubamata ja võimatud on?”

Edasi, artiklis „Koopratsioonist“ jätkab Lenin seda mõtet ja näitab, et meie waenlased ei näinud, et just „poliitiline ja sotsiaalne pööre oli selle kultuuri pöörde eelkäijaks, mille ees meie siiski nüüd seisame.“

Nii kirjutas Lenin 1920. aastal. Kuid tänapäew oleme meie sellele küsimusele veel palju ja palju lähemal. Tihti ei pane meie ise oma saawutusi tähele. Eneseaerwustusega paljastame iga päew oma puudusi, püüdes sellega tööd parandada, tõsta kõrgemale astmele ja sellepärast räägime wahest wähe oma wõitudest. Seda asjaolu püüawad meie waenlased ära kasutada, et tänapäewgi veel kisendada meie lagunemisest, kultuuri langemisest jne (kuigi sarnaseid ogaraid nüüd juba palju vähem on kui paar aastat tagasi).

Kuid tegelikult, kui kokku wõtta meie kultuurirewolutsiooni saawutusi, siis peame tunnistama, et nad selle lühikese aja, 14 aasta jooksul hiigla suured on ja et Leninil tuhat korda õigus oli, et just „mõisnikkude ja Wenemaa kapitalistide väljaajamisega“ meie lõime eeldused, mis wõimaldasid niisuguses mahajäänud riigis, nagu Wenemaa oli, hiigla sammudega kultuurirewolutsiooni edasi minna, saawutades seda, mida kapitalistlikud riigid, isegi kõige „demokraatlisemad“ neist, kõige kõrgemal kodanlise demokraatiatipul kätte pole saanud ega kunagi ei saa.

Lenin ütles neljandal Oktoobrirewolutsiooni aastapäewal: „Mida kaugemale meist läheb see suurpäew, seda selgemaks läheb proletarse rewolutsiooni tähtsus Wenemaal.“

Wõtame kas wõi ainult niisugusedki kultuurirewolutsiooni küsimused nagu -usk, naisterahwa mitteüheõiguslus, vähemusrahwaste rõhumine jne. Tegelikult on need kõik kodanlis-demokraatlise rewolutsiooni ülesanded, kuid üheski teises, isegi kõige „demokraatlisemas“ — kodanlikes riigis ei ole need küsimused lõpulikult lahendatud. Meil on nad aga juba ammu lahendatud. Kodanlise demokraatlise rewolutsiooni juhid lubasid juba 150—200 aastat tagasi rahwale neid küsimusi lahendada, aga tegelikult on kõik ikkagi ainult sõnadeks jäänud. Kodanlis-demokraatlise rewolutsiooni juhid ei wõinud ega wõigi neid kunagi täita, sest neile on eraomandus püha. Nad ei suuda kunagi „mõisnikke ja oma kapitaliste wälja ajada,“ mis aga, nagu meie oma kogemustes näeme, kultuurirewolutsiooni peaeelduseks on.

Pärast Oktoobrirewolutsiooni oleme kultuuri alal hiigla wõite kätte saanud.

Kui näiteks 1914. aastal Wenemaal alg- ja keskkoolis õppis 7.800 tuhat õpilast, siis 1931. aastal oli see arw kolmekordseks — 20 miljoni kaswanud.

Õppurite sotsiaalne koosseis on põhjalikult muutunud. Töölise ja küla töötawate kihtide lapsed, kellel ennem polnud õppimise wõimalusi, moodustawad nüüd nõukogude koolis määratu enamuse. Pealegi wiiakse üldõppust läbi 70 keeles, mis räägib sellest, et ka need mahajäänud rahwused, kellel Wenemaal tsariajalal üldse koole ega kirjakeelt ei olnud, nüüd agaralt õpiwad.

Wiimane partei keskkomitee otsus alg- ja keskkooli ülesannete kohta paneb meie kooli ette uued tõsised ülesanded.

Wiimastel aastatel on meie koolitöös wigu tehtud. Paljud juhtiwad pedagogid (muu seas Leningradis Brünelli, Ignatjew, Schulgin ja Wallner), wõideldes wana raamatulise õppuse wastu, sattusid teise äärmusesse, —

hakkasid massilises koolis toetama õppust Ameerika projektide meetodi järgi, ilma teda enamliiselt läbitöötamata, meetodi, mis sisuliselt wõõras proletariaadile, peidab endas äärmist individualismi, „waba“ kaswatusede ideid, „demokratismi“ puhtkoodanlikes waimus.

Haridusetöö protsessi püüti projektide peale rajada, mis faktiliselt süstemaatilise töö, programmide ja õppeplaanide eitamisele wiis. Partei juhtnõõride, Marxi ja Lenini õpetuse asemele koolitöös seati üles — kooli wäljasuremise teooria, mille aluseks oli ülemaltähendatud projektide süsteem.

Koolid wõtsid elawalt osa wõitlusest tööstuseplaani täitmise eest wabrikutes, kolhoosides, kuid oma tööstuseplaani — õppeplaani tihti peale ei täitnud.

Peardõhk koolides oli pandud õpilaste isetegewuse organiseerimisele, nii et õpetaja muutus ainult selle isetegewuse organisaatoriks ja konsul-dandiks, mis tegelikult wabastas õpetaja wastutusest õppetöö eest, tead-miste omaduslise külje eest, ja tuli nii wälja, et kool tegelikult lahti ütles pedagoogilise protsessi juhtimisest, mis isewoolule koolitöös aluse pani.

Partei keskkomitee otsus kriipsutab alla, et politehniseerimist koolis ei tohi lahutada mingil tingimisel süstemaatilise teaduste omandamisest, eriti füüsika, keemia, matemaatika õppimisest. Nende ainete õppimine tuleb kindlale alusele seada ning ei tohi olla mingit kõrwalekaldumist kindlaksmääratud programmidest. Teisiti ei saa olla juttu politehniseeri-mise läbiwiimisest. Siin peab aluseks wõtma Lenini näpunäited, et „kommunistiks wõib saada ainult siis, kui sa rikastad oma mälu kõigi nende rikkuste teadmisega, mida inimkond on wälja töötanud.“

Wastutamata ja isewoolu asemele tuleb koolis maksma panna wali isiklik kooli ja õpetaja wastutus kooli töös, ning laste stüühilise tööstusest osawõtu asemele, mis läks siamaani õppetöö omaduse nõrges-tamise arwel, seada sisse täielik plaanikindl kooli ja laste osawõtt sotsia-listilisest ehitustööst. Ainult sel teel suudame neid kaadreid walmistada, mida hädasti wajab meie sotsialistiline ehitustöö.

Mis kirjaoskamatause likwideerimisesse puutub, siis näeme meie sel alal wiimastel aastatel hiigla temposid.

Sm. Kaganowitsh oma aruandes XVI kongressil tõi järgmised andmed:

„WSFNW rahwakomissaride nõukogu otsustab kolme aasta jooksul likwideerida kirjaoskamatause. 1929—30. aastal oli ette nähtud likwideerida 4 miljoni inimese kirjaoskamatus, kuid tegelikult seda plaani suurendati kohalikkude organisatsioonide poolt kuni 10 miljonini. Likwideerimise-töös said ära kasutatud sotsialistilise wõistluse ja „kultuursõjakäikude“ meetodid.

1927—28. aastal õpetasime meie lugema 800.000 inimest, 1928—29. a. aga juba 2 miljoni, ning 1929-30. aastal 10 miljoni“. Leningradi oblastis likwideeriti 1929-30. a. 30.000 inimese kirjaoskamatus, käesolewal aastal aga on see arw kaswanud juba 420.000 peale.

Õhtuste ja päewaste tööliste-fakulteetide wõrgu organiseerimisega ja laiendamisega, igasuguste ettewalmistuse kursustega, laiaulatuslise sti-pendiumidega warustamisega, on ajaloos esimest korda loodud tegelik wõimalus kümme- ja sajatuhandetele töölistele, kolhooslastele, sulas-tele ja kehwik-keskmik talupoegadele omandada haridust, saada kõrgema haridusega eriteadlasteks.

Iseloomustaw on ka wiimastel aastatel suur tung tehnilistesse õppe-asutustesse, mis tõenduseks on, et meie juba lähemal ajal oma tootamis-tehnilise haritlaskonna loome, kes tootamises töölisteklassi, kui walitsewa

klassi huwe suudab kaitsta, nagu seda sm. Stalin oma kõnes majandusmeeste nõupidamisel rääkis.

Möödunud kuu algul hakkas ilmuma NSWL Kõrgema Rahwamajanduse Nõukogu häälekandja eriline tehniline ajaleht „Tehnika“, mis aitab parteid kaswatada tööliste endi seast uusi tehnikuid, insenere, uusi wõitlejaid enamliste tempode eest.

Üheks suuremaks edusammuks kultuuriwolutsoonis on meie ajakirjanduse kasw.

Sõjaseelsega wõrreldes on ajalehtede tiraash 8 korda kaswanud ja siis juurde tuleb weel lisada seina-, wabriku-, tehaste-, sowhooside, kolhooside ja ratoonide lehed.

Iseäranis aga kaswab wähemusrahwuste kirjandus. Partei XV kongressi ajal oli meil 130 rahwuste ajakirja ja 201 ajalehte, üldse 49 keelel, aga XVI kongressi ajal oli juba 357 rahwusteajakirja ja 349 ajalehte 58 keelel ning wähemusrahwuste talupoegade ajalehtede tiraash oli 2½ korda kaswanud.

Kõik need ülaltoodud arwud räägiwad, et meie kultuuriwolutsoon on järsul tõusul, tõusul, mida ette walmistanud Oktoobriwolutsooni wõit ja meie sotsialistlise majanduse hiigla kasw.

Hulgad on kultuuriwolutsoonis juba liikuma pandud. Teostuwad Lenini sõnad, et „töötawad hulgad püüawad teadmisi omandada, sest et nad tema wõiduks tarwis on. Üheksa kümnendikku töörahwa hulkadest on aru saanud, et teadus on abinõuks wõitluses nende wabastamise eest, ning nende nurjaminekud tulewad wähese hariduse arwele panna, ja et nüüd nendest enestest oleneb teha haridust kõigile kättesaadawaks.“

Kuid alganud järsk tõus kultuuriwolutsooni töös ei tähenda weel seda, et ta meie käesolewa sotsialistlise kaswu ja tõusu nõudeid juba täidaks.

Just käesolewal ajal, kus meil hiiglasaawutused on sotsialistlise majanduse ülesehitamises, kus toimub sotsialistline pealetung terwel wäerinnal, kus proletariaat wõidab oma kätte ikka uued ja uued alad nagu kino, teater, ilukirjandus jne, just nende saawutuste kõrwal tundub weel suurema terawusega meie mahajäänud olek, meie siiski alles madal kultuuriline tasapind.

See asjaolu nõuab kultuuriwolutsoonilt weel järsumat tõusu. Rohkem kui kunagi warem tundub käesolewal ajal kaadrite puudust, tungiwalt on tarwis tõsta kultuuritöö omaduslist külge, täita kõrwalekaldumata kindlalt keskkomitee otsust alg- ja keskkoolide suhtes, laiemale alusele seada teaduslik uurimisetöö, tõsta kõrgemale wõitlust enamlise kunsti eest kinos, teatris, ilukirjanduses jne.

Tarwis otsustawalt likwideerida meie maa tehnilist mahajäämist, õigele alusele seada marksistlik-leninlise kaswatuse küsimused. Partei õppuse organiseerimises, parteikoolide komplekteerimise ja õppetöö protsessis peab meil olema töö differentseerimine tööliste mitmesuguste gruppide järgi, aluseks wõttes elu-olülisi tingimusi tööstuses, wanadust, üldhariduslist tasapinda jne.

Raskused kultuuriwolutsooni teel on weel hiiglasuured, kuid nad on niisugused nagu on kõik sotsialismi ehitamise raskused, s. t. nad on meie kiire kaswu raskused. Need on uute kümnete ja sajatuhandete tarwisminewate kaadrite ettewalmistuse, koolide õppeabinõudega warustamise, ruumidega warustamise raskused jne.

„Kuid meie teame, et meie raskused sisaldawad ise endis wõimalusi nende ärawõitmiseks“ (Stalin). On tarwis ainult kõik jõud tõsiselt mobiliseerida, kultuuritööd kindlalt siduda partei päewaülesannetega.

On tarwis selgitada igale üksikule töörahwapere liikmele, et wõitlus kultuuri eest on wõitlus tööstusplaani täitmise eest, wõitlus parema elu-olu korralduse eest, wõitlus sotsialismi lõpuliku wõidu eest terwes maailmas.

Miljonid on juba liikuma pandud ja see kindlustab meile, et meie ka kultuuri alal teistele rahwastele järele jõuame ning neist ette läheme.

S. Allermann.

14 aastat Nõukogude Liidu wälispoliitikat

Meie wälispoliitika põhiprintsiibid kujunesid kindlaks juba Nõukogude Liidu olemasolu esimestel kuudel. Nad seati üles Kommunistlise partei poolt praktilises töös sm. Lenini otsekohe juhatause all.

Ühtegi tähtsamat küsimust meie wälispoliitikas ei otsustata ilma partei keskkomiteeta. Juba esimesel olemasolu päewal (7. nowembril) andis nõukogude walitsus dekreedid wälja, kus ettepaneku tegi: „Kõikidel sõdawatel rahwastel ja walitsustel alata läbirääkimisi õigusliku ja demokraatlise rahu üle,“ s.t. rahu ilma aneksioonideta ja kontributsioonideta. Nõukogude walitsus teatas, et ta wiibimata on walmis sarnast rahu tegema. *Wõitlus rahu eest* jäi ka edaspidi üheks põhipunktiks meie wälispoliitikas. Dekreedid rahu üle adresseeris nõukogude walitsus mitte ainult kõigi maade walitsustele, waid eeskätt rahwastele. See on teine iseäraldus meie wälispoliitikas, — meie toetame kõigi maade laialiste töötawate masside peale, et wabastada kogu ilma proletariaati, kogu ilma töörahwast kapitalismi ikke alt. Sama dekreet kutsus üles loobuma salajasest diplomaatiast ning tühistas tsariaegsed lepingud. Mõne päewa pärast kuulutati walitsuse nimel wälja „Wenemaa rahwaste õiguste deklaratsioon“ ja sellele dekreedile järgnes üleskutse: „Kõikidele töötawatele ja muhameedlastele Wenemaal ja Idamaadel,“ mis pani aluse meie poliitikale Idas. Selles üleskutses ütles nõukogude walitsus lahti igasugusest tsariaegsest maadeahnitsemise ja wägiwalla poliitikast. Dekreet tühistas erandita kõik tsaari wäliswõlad. Meie algasime uue, sotsialistlise ühiskonna ehitamist hoopis uutel alustel ja pidime purustama põhjani kõik tsariaegse poolitika püüanduse.

Dekreetides ülesseatud põhimõtteid hakkas nõukogude walitsus kohe oma algusest peale ka praktiliselt teostama. Oktoobrist 1917. a. kuni 1918. aasta suweni on kogu meie wälispoliitika keskpunktiks rahu küsimus. 3. märtsil 1918. a. kirjutatakse alla Bresti rahuleping. Liitriigid asuwad sel ajajärgul weel ootawal seisukohal, nad ioodawad, et seesmine kontrrewolutsioon ja raske majandusline olukord rewolutsiooni niigi häwitab, kuid juba aprillis ilmub esimene interwentsiooni pääsukene — Jaapani dessant, kes Wladiwostokis maale tuleb. Otsustaw pealetungimine liitriikide poolt algab 1918. aasta suwel. Tshehhide ülestõus, Inglise wägede maaletulek Murmanis ja Arhangelskis, Jaapan Kauges Idas, Inglismaa Bakus. Wälisriikide diplomaatilised esitajad lahkuwad Nõukogude Wenemaalt ja wahekorrad peaaegu kogu wälisilmaga on katkestatud. Nõnda algab raske interwentsiooni ja blokaadi ajajärk, mis kestab ligi kaks aastat.

Kuid rahwuswaheliste rõwikute plaanid kägistada noort töörahwariiki ebaõnnestusid. Meie töölis-talupoegade punawägi annab tugewaid wastulööke interwentlastele ja teiseks ei unusta meid klassiwennad kapitalistlistel maadel. Rewolutsiooniline liikumine kodus ja punawäe wõidud sunniwad kapitaliste lahkuma Wenemaa pinnalt.

Interwentsiooni rõngas on purustatud ja kaubanduslise läbikäimise vajadus sunnib kapitalistlisi riike üksteise järele Nõukogude Liitu de-fakto tunnistama. Lloyd George õigustab seda sellega, et kauplejad rahwad ei wõi lubada endale liiga palju eelarwamisi, tihti ei tule arwestada klientide minewikuga. Lühikese aja jooksul tunnistawad meid de-fakto terve rida Euroopa riike. Samal ajal algab läbikäimine ka Idamaadega. Afganistan oli esimene, kes algas diplomaatilist läbikäimist Nõukogude riigiga juba 1919. aastal. 1922. aasta algul olid tunnistanud Nõukogude Liitu de-jure üksteistkümme riiki, kuid need olid enamuses piiriigid ja Idamaade riigid. Suuremad Euroopa riigid tunnistasid meid alguses ainult de-fakto.

Uus majanduse poliitika oli taktiline samm nõukogude walitsuse poliitikas, selleks et edukalt teostada sotsialismi ehitamist, kuid kapitalistid nägid Nepis lahtütlemist enamlistest põhimõtetest ja hakkasid lootma Nõukogude Liidu kapitalistlike ümberkaswamise peale. Ümberkaswamise ootuses ruttawad 1924. aastal Inglismaa ja teised suurriigid meid de-jure tunnistama.

Konkreetselt teostades rahu poliitikat sõlmib NSWLiid 1925/26. aastal terve rea mittekallaletungimise ja erapooletuse lepinguid (Saksamaaga, Türgimaaga, Afganistaniga, Leedumaaga). Kaubandusline läbikäimine kapitalistlike riikidega areneb edukalt, kultuurilised sidemed laienevad. Meie majandus on saawutanud sõjaeelse tasapinna (1927. a.) Wana ülesehitamise ajajärk on lõppenud, astume rekonstruktsiooni ajajärku. Kaswab ja tugewneb meie sotsialistline majandus, ühes sellega tugewneb ka Nõukogude Liidu wahwa kaitsja — punane sõjawägi. Ikka rohkem suureneb proletaarse riigi mõju kogu ilma proletariaadi ja Idamaade kurnatud rahwaste keskel, kes näewad nõukogude süsteemis ainukest pääseteed wiletsusest ja orjusest. Rahwuswaheline kodanlus näeb, et NSWLiid iseendast kapitalistlikeks ei muutu, et sotsialistlike riigi kasw nendele hukatuses on, sellepärast asuwad nad aktiivsele NSW Liidu häwitamise ettewalmistusele. Algab see 1927. a. Inglise kõwapealiste prowokatsioonilise diplomaatiliste wahekorjade katkestamisega meie riigiga, mis toob käärimise kogu kapitalistlikesse ilma. Asutakse peaaegu awalikult otsekohele sõja ettewalmistusele, pannakse toime terve rida prowokatsioonilisi akte (sm. Woikowi tapmine, rüüstamised meie wälisesituste majades jne), et teha Nõukogude Liitu rahurikkujaks ja prowotseerida sõda. Sarnast jultunut teguwiisi kapitalistide poolt wõimaldasid järgmised majandus-poliitilised faktorid. Esiteks kapitalismi osaline ja sisemiselt mäda stabilisatsioon, teiseks inglise sötöliste suurstreigi lõppemine kapitalistide wõiduga, Hiina rahwusrewolutsioonilise liikumise ajuline mahasurumine ja majanduslike ehitustöö kaswu' raskused meie sisemaal. Kuid otsekohest kallaletungimist takistas kapitalistide omawaheline kisklemine, mis iseäranis terawneb 1928. aastal kahe suurriigi, s.o. Inglismaa ja Ameerika wahel, rahwuswahelise tööliste rewolutsiooni-liikumise tõus (Sacco ja Vanzetti wabastamise kampaania, Wiini ülestõus jne) ja meie riigikaitse kõwenemine.

Sõjahädaoht jääb ja terawneb ühenduses üleilmse majanduse kriisiga. 1928/29. aasta mõõduw meie wälispoliitikas wääramata wõitluses rahu eest. NSW Liit ühineb Kelloggi paktiga ja teeb kõik selleks, et muuta see pakt kas wõi osalisekski abinõuks wõitluses rahu alalhoidmise eest. Ta wõitleb wäewähendamise eest Rahwasteliidu komisjonides, kuna kõik kapitalistide jõud selleks on sihitud, et lõpmatute rääkimistega iga-sugusies komisjonides jne lõpulikult likwideerida wäewähendamise küsimust, ning takistamata awalikult ette walmistada sõdadele. Üheks suuremaks prowokatsiooniliseks aktiks 1929. aastal oli konflikt Ida-Hiina raud-

teel, mis rahwuswaheliste rööwikute kätetöö oli, selleks, et meid sõjale ässitada. Punawägi oli sunnitud siin Hiina ja walgekaardi bandedele lühikese järsu hoobiga wastama, mis sõja lahtipuhkemist takistas ja imperialistide käsikutel isu ära wõttis NSW Liitu narrida.

Edurikas sotsialistiline ehitustöö wõimaldab nõukogude walitsusel kommunistlise partei juhatusel all alata pealetungimist kapitalistlikele elementidele kogu wäärinnal, et kulakuid, kui klassi, häwitada täieliku kollektiwiseerimise alusel. See aitas kaasa wastuolude terawnemisele sotsialistlise ja kapitalistlise süsteemi wahel. Sügaw majandusline kriis, mis waltanud kogu kapitalistlist ilma, toob majanduse lagunemisega kaasa ka tööpuuduse järjest suurenemise ja masside rewolutsioniseerumise.

Illusioonid NSW Liidu kapitalistlisest ümberkaswamisest ja 5-e aasta-plaani läbikukkumisest kaowad meie ehitustöö hiiglasawutuste ees. Wastamisi seisawad kaks ilma: kapitalistiline ja sotsialistiline, ning ikka terawamini kerkib üles küsimus, kumb kumba wõidab? Pöörased Nõukogude Liidu wastased hoogtööd, nagu Rooma paawsti ristisõjakäik, nõukogude „dumping“, „orjatöö“ jne olid kõik selleks, et luua interwentsiooniks Nõukogude Liidu wastu pinda tööliste ja talupoegade hulka keskel kapitalistlistel maadel. Kuid interwentsiooni küsimus on kaheotsaga kepp, nagu sm. Stalin seda nimetas, hea on kapitalistidel, kui ta õnnestub, kuid wäga kergesti wõib ta lõppeda ja lõpebki kodanluse kaotusega ning rahwuswahelise proletaarse rewolutsiooniga. Sellest saab kodanlus wäga hästi aru. Ja sellepärast arutab ta, et kas ei oleks siiski parem kriisiolukorras suurendada kaubanduslist läbikäimist NSW Liiduga rahulisel teel, mille wastu ka enamlased ei ole. Ja nii siis tõttawad imperialistlikud riigid kõigest hoolimata üksteise wõidu meiega majanduslist läbikäimist soetama.

Et interwentsiooni hädaoht siiski tõesti ligidal oli ja praegugi on, näitawad meile „Tööstuspartei“ ja wene vähemlaste kohtuprotsessi andmed, mis möödunud aastal Moskwas oli. Protsess paljastas interwentalaste plaanid ja näitas, et sotsiaaldemokraadid eesotsas II Intenatsioonaauga, kogu selles ettewalmistuses kapitalistlike paremad abimehed on. Eriti aga terawneb sõjahädaoht üleilmse majanduskriisi järsu terawnemisega rahanduse kriisi kujul. 14 aastat on nõukogude walitsus Kommunistlise partei juhatusel all wäsimata wõidelnud rahu alalhoidmise eest. Nõukogude walitsus saab ka edaspidi weel suurema wisadusega jatkama seda wõitlust. Rahu küsimus on meie sotsialismi ehitamise küsimus, aga edurikas sotsialismi ehitamine NSW Liidus kiirendab üleilmse proletaarse rewolutsiooni tulekut. Meie wälispoliitika põhimõtteks on olnud ja jääb ka edaspidiseks: „*Ei ühtegi jalatäit wõõrast maad meie ei taha, aga ühtegi werssokit oma maad ka kellegile ei anna.*“ (Stalin).

L. Külaots.

Kaks ilma

„Neil, kapitalistidel, on majandusline kriis ja tootmise langus nii tööstuses kui põllumajanduses.

Meil, NSW Liidus, on majandusline tõus ja tootmise kasw kõikidel majandusaladel.

Neil, kapitalistidel, on töörahwa ainelise olukorra halwenemine, tööpalga wähenemine ja tööpuuduse kasw.

Meil, NSW Liidus, on töörahwa ainelise olukorra *paranemine*, tööliste palkade *tõus* ja tööpuuduse *wähenemine* (praegu pole meil üldse enam töötatöölisi. Toim.).

Neil, kapitalistidel, on streikide ja meealewalduste *kasw*, milles *kaotsi* lähewad miljonid tööpäewad.

Meil, NSW Liidus, pole streike ja *kaswab* tööliste ning talupoegade tööwaimustus, mis meie ühiskonnale miljonid lisatööpäewi *annab*.

Neil, kapitalistidel, on siseolukorra *terawnemine* ja tööliisklassi rewolutsioonilise liikumise *tõus* kapitalistlike korra wastu.

Meil, NSW Liidus, on siseolukorra *kõwenemine* ja tööliisklassi miljoniliste hulkade *koondumine* nõukogudewõimu ümber.

Neil, kapitalistidel, on rahwusküsimuse *terawnemine* ja rahwulise wabastusliikumise *kasw* Indias, Indo-Hiinas, Indoneesias, Filippini saartel jne, mis muutub *rahwuslikeks sõjaks*.

Meil, NSW Liidus, on rahwaste wendluse aluste *kõwenemine* ja on kindlustatud NSWL rahwaste miljoniliste hulkade rahu ning üksmeel nõukogudewõimu ümber.

Nad, kapitalistid, on *segaduses* ja neil on olukorra *halwenemise* wäljawaated.

Meil, NSW Liidus, on *usk oma jõusse* ja olukorra *paranemise* jatkumise wäljawaated.“

„Mis on selle põhjuseks, et NSWL-s ...on majandusline *tõus* ja et tal majanduslike ehitustöö alal on otsustawad *edusammud*... kuna kapitalistilistel esimaadel... on majandusline *kriis* ja nad majanduslikes arengus kaotawad ühe lahingu teise järgi?

Põhjus on meie ja kapitalistide majanduslike *süsteemide erinewuses*.

Põhjus on kapitalistlike majandussüsteemi *kõlbmatuses*.

Põhjus on nõukogude majandussüsteemi *paremustes* wõrreldes kapitalistlike süsteemiga.

Mis on nõukogude majandussüsteem?

Nõukogude majandussüsteem tähendab seda, et:

1) Kapitalistide klassi wõim on kukutatud ja ta asemale pandud tööliisklassi wõim;

2) toomiswahendid ja abinõud, maa, wabrikud, tehased jne on kapitalistidele ära wõetud ja tööliisklassi ning töötawa talurahwa hulkade omandusteks antud;

3) tootmise arenemist ei juhi mitte wõistluse põhimõte, ega kapitalistlike kasu saamine, waid plaanilise juhtimise ja töörahwa ainelise ning kultuurse taspinna süstemaatilise tõstmise põhimõte;

4) rahawatulu jaotamine ei toimu mitte kurnajate klasside ja nende rohkearwulise parasiitlike seltskonna rikastamise huwides, waid tööliste ja talupoegade ainelise olukorra parandamise ning sotsialistlike tootmise laiendamise, nii linnas kui külas, huwides;

5) töörahwa ainelise olukorra süstemaatilise parandamine ja nende tarwete ostujõu lakkamatu kasw, mis on tootmise laiendamise alatasa kaswawaks allikaks, kindlustab tööliisklassi liigtootmise kriiside, tööpuuduse kaswu jne eest;

6) tööliisklass on riigi peremees, ta ei tööta kapitalistidele, waid oma klassi jaoks.

Mis on kapitalistline majandussüsteem?

Kapitalistline majandussüsteem tähendab seda, et:

1) Wõim riigis on kapitalistide käes;

2) tootmiswahendid ja abinõud on koondatud kurnajate kätte;

3) tootmise põhimõtteks ei ole mitte töörahwa hulkade ainelise olukorra parandamine, waid suure kapitalistlise kasu saamine;

4) rahwatulu jaotamine ei sünni mitte töörahwa ainelise olukorra parandamise huwides, waid kurnajatele maksimaalsete kasude kindlustamise huwides;

5) kapitalistlise ratsionaliseerimise ja tootmise kiire kaswu, mille eesmärgiks kapitalistidele suurte kasude kindlustamine, piiriks on töörahwa miljoniliste hulkade kerjusline olek ja ainelise olukorra halwemine, kelledel (hulkadel) mitte alati wõimalik pole rahuldada enda minimaalseidki tarbeid, mis paratamata loob pinna liigtootmise kriisidele, tööpuuduse kaswule jne;

6) tööliklass on kurnataw klass, kes mitte oma jaoks ei tööta, waid wõõra klassi jaoks, kurnajate klassi jaoks.

Niisugused on nõukogude majandussüsteemi paremused kapitalistlise süsteemiga wõrreldes.

Niisugused on sotsialistlise majanduse organiseerimise paremused wõrreldes kapitalistlise organiseerimisega.

Waat siin, on põhjus, miks meil, NSW Liidus, on kaswaw majandusline tõus, aga neil, kapitalistidel, — kaswaw majandusline kriis“.

(Stalin. Kõne XVI parteikongressil 1930. a.)

Oktoobrirewolutsioon ja klassiwõitlus Eestis

Kui 14 aasta eest Oktoobrirewolutsioon kapitalistid ja mõisnikud wõimult kihutas ja proletaarse diktatuuri maksma pani, siis ennustasid kõik töörahwawalitsuse wastased ta kadumist nädalate, pahemal juhtumisel paari kuu jooksul. Nädalatest kujunesid küud, kuudest, — aastad, kuid töörahwawalitsuse kadu jäi tulemata. Wastupidi! Kapitalistlise korra uuesti jaluleseadmise katsed ja interwentsiooni-sõjakäigud löödi otsustawalt tagasi. Majanduslisest lagunemisest sai walitsew proletariaat üle. Ülesehitamise ajajärku üle minnes lõpetab tööliklass sotsialistlise majanduse alusmüüride ehitamist, — likwideerib kapitalismi wiimaseid tugesid ja jäänuseid laias Nõukogude Liidus. Otsustawatel sammudel läheneb töörahwas sotsialistlise ühiskonna korrale. Nõukogude Liit ongi juba sotsialistlises ajajärku astunud.

Käsi lahtades seisawad Oktoobrirewolutsiooni waenlased nende tõsiasjade ees ja püüawad nüüd kui sotsialismi edu ja 5-aastaplaani täitmist enam surnuks waikida ei saa, Nõukogude Liidu töörahwa wõitu „wene rahwa iseloomuga“ ja „aasialiste“ oludega seletada, mis neid ühtlasi kõige metsikuma wõitluse organiseerimisest Nõukogude Liidu wastu ei takista.

Millega siiski seletada seda hiiglawõitu, neid enneolematuid jõupingutusi tööliklassi ja talurahwa põhihulkade poolt wõitluses sotsialismi teostamise eest? Milles seisab juba saawutatud ja tulewaste wõitude kindlustus?

Sarnased küsimused on õigustatud eriti käesolewal ajajärgul, kui jällegi kogu rahwuswahelise kapitalismi alusmüürid ilmamajanduse kriisi tormis wõnguwad ja mitmelgi maal rewolutsioonilise kriisi eeldused walmiwad.

Oktoobrirewolutsiooni edu ja sotsialismi wõidu kindlustus seisab peamiselt enamlikes parteis, Lenini partei poliitilises liinis ja wõitluses. Oktoobrirewolutsioon sündis erilistes ajaloolistes tingimustes. Need tingimused waewalt et ühelgi teisel maal täpselt korduwad. Mitte neis

seisukorra ja „rahwa iseloomu“ iseäraldustes ei peitu Nõukogude Liidu proletariaadi edu seletus, waid just enamlise partei poliitikas ja taktikas.

Selle kohta kirjutas Lenin 1920. aastal:

„Wenemaal oli tookordses ajalooliselt haruldaselt omapärases seisukorras 1917. a. kerge sotsialistlikku rewolutsiooni *alata*, kuna ta *jatkamine* ja lõpulewiimine Wenemaal raskem on kui Euroopa riikides. Seesuguseid erilisi tingimusi, nagu: 1) wõimalus nõukogulise pöörega — ja selle pööre abil — ühtaegu lõpetada imperialistlikku sõda, mis töölised ja talurahwa äärmiselt oli ära waewanud; 2) wõimalus maailma kõige wägewamate imperialistlikkude rööwikute kahe rühma wahel kestwat surmawõitlust, mis neid rühmi takistas nõukogudest waenlase wastu ühinemast, ajutiselt ära kasutada; 3) wõimalus kodusõjas wõrdlemisi kaua wastu pidada — osalt riigi määratu ulatuse ja pahade läbikäimise wõimaluste tagajärjel; 4) nii sügaw kodanlik-demokraatlik rewolutsiooniliikumine talurahwa seas, et proletariaadi partei wõis talurahwapartei (oma enamuses enamlusele terawalt waenulise sots-rew. partei) rewolutsioonilised nõudmised wõtta ja nad kohe, kui proletariaat poliitilise wõimu oli kätte wõitnud, teostada; — seesuguseid erilisi tingimusi Lääne-Euroopas praegu ei ole ja nende wõi sellesarnaste tingimuste kordumine ei ole kaugeltki kerge. Neil põhjustel — muu seas, peale hulga teiste põhjuste — on sotsialistliku rewolutsiooni algamine Lääne-Euroopas raskem kui meil oli.“

Kuid et neid erilisi tingimusi rewolutsiooni alustamiseks ära kasutada — selle eelduseks oli waja enamlist parteid oma poliitika ja taktikaga. Ja 14 aastat proletariaadi dikatatuuri näitawad, et erilistest raskustest, mis seotud proletaarse rewolutsiooni jatkamise ja lõpulewiimisega Wenemaal (eriliselt raskendatud weel selle tagajärjel, et N. Liit seni ainsa sotsialistlike riigina püsib), Nõukogude Liidu töörahwas just ja ainult enamlise partei juhtimisel — enamluse tähe all üle saab. Rewolutsiooni kogemused teistelt maadelt näitawad aga, et tähtsamaks töörahwa lüüasaamise põhjuseks seni ikkagi enamlise partei puudumine — kõrwalekaldumine enamlisest poliitikast ja taktikast on olnud. Sellest järgneb, et kommunistiline partei enamlise poliitika ja taktika põhiküsimusi, kui kõikidele parteidele kõlbulikkude eeskujude, ära kasutama peab. Erilise tähtsuse omab see praegusel ajajärgul, kus uus rewolutsiooniline hoog tõusmas, kus otsustawad wõitlused lähenemas.

Käesolewas kirjatükis peatume waid ühe küsimuse juures enamlises poliitikas ja taktikas. See seisab selles, et kurnajate kukutamiseks ja sotsialismi wõiduks peab proletariaadi eelwägi — kommunistiline partei — enda järele mitte üksnes kogu proletariaati wõi ta rõhuwat enamust tõmbama, waid ka kogu töötawate ja kurnatawate hulga; ta peab neutraliseerima ehk kahjutuks tegema wäikeomanikkude klassi möödapääsematud kõikumised kodanluse ja proletariaadi wahel.

See põhiküsimus on kestwalt EKP seade olnud. Ta peab meie partei juhtnõõriks ka praegusel ajajärgul olema.

Rahwuswahelise majanduskriisi alusel ja tagajärjel arenew kriis ähwardab kõikuma panna kodanluse korra alustugesid Eestis. Ligemale kaks aastat kestnud tööstuse- ja põllumajanduskriis terawneb. Teda ei suuda lahendada ka Pätsu-Piiskari walitus. Senised „kangelaslikud“ sammud töölistele ja külakehwikutele uute maksude selga ladumises, tööpalkade kärpimises, hulgaliste tarbeainete sissewotollide tõstmises ei ole kodanlusele kriisist wäljapääsu toonud. Selle tagajärjeks on waid hulkade elukorra halwenemine ja tuntaw tööpuuduse kaswamine.

Wilmaste kuude jooksul saawutatud wäliskaubanduse aktiivne bilans ja Eesti krooni stabiilsus on ajutised nähtused, — nad püsiwad sawist

jalgel. Salakaubapiirituse ja wõi wäljawedu ning hulgaliste tarbeainete sisseweo piiramine — on need jõud, milledele Pätšu kroon ja aktiivne wäliskaubandus tugenewad. Wõi sisseweo piirdumine Inglismaale ja Saksamaale ning rahwuswahelise krèdiidikriisi arenemine wõib juba lähemal ajal nii wäliskaubanduse aktiivsuse kui ka krooni stabiilsuse kõikumise esile tuua. Teisiti see ka olla ei saa, sest juba krèdiidikriisi esimeste puhangute järele müüdi Eesti wäärtpabereid wälisbörsedel alla poole nende nominaalhinnast.

See kriisi terawnemine toob aga endaga möödapääsematult kaasa kodanluse pealetungi hoo kaswamise töölisklassile ja kehvale maarahwale. Ähwardawa inflatsiooni (krooni wäärtuse langemine) raskuse laob kodanlus tarbeainete hindade tõstmise* jne teel laialiste rahwahulkade kaela. Puudujäägi riigi eelarwes peawad töölised ja kehwad maarahwa hulgad kaswawate maksudega katma. Kodanluse warustusekulud sõjaks Nõukogude Liidu vastu peawad töörahwahulgad maksma.

Selle kodanluse näljapealetungi vastu tulewad kõige laiemad töörahwahulgad wõitlusesse wiia. Wõitluse korraldamine osaliste nõudmiste eest, kodanluse pealetungi vastu, peab meile wõimaldama laialdast ühist töörahwa wäerinda luua. Osaliste nõudmiste eest hulke koguda ja nende wõitlust kõrgemale — poliitilise wõitluse astmele tõsta, — sarnane peab meie seade olema.

Palga- ja tööolude halwendamise vastu, töötutele toetuse korraldamise ja sotsiaal-kinnituse maksmapanemise eest areneb töölishulkade wõitlus wiimasel ajal. Kuid tööliste streigid ja töötute wäljaastumised kannawad weel suuremalt jaolt eraldatud iseloomu. Neid wõitlusi korraldada ja ühiseks wooluks liita — on tähtsam ülesanne.

Koos selle ülesandega tuleb lahendada ka kogu töötawate ja kurnatawate hulga kaasatõmbamise ülesanne. Wõitluse korraldamine kaswawate maksude, tõuswate hindade, uute tollimaksude ja korteriüüri kõrgendamise vastu wõimaldab töölisklassi eelwäel ka neid kihtisid kodanluse pealetungi vastu kaasa tõmmata. Need linna ja maa töötawad kihid — käsitöölised, teenijad jne — kannatawad samuti nagu töölisklassi kodanluse näljapealetungi all. Ka nendele on selgelt nähtawad need paremused, mida nad järjekindla klassiwõitluse ja kodanluse kurnamiskorra kukutamise teel proletariaadi juhtimisel saawutawad.

Pisut teisiti on lugu wäikeomanikkude klassiga — kehwik- ja kesktalupoegade hulkadega. Ka nemad kannatawad kodanlise kriisilahendamise poliitika all. Tõõstusproletariaadi kõrwal on need kihid maksumaksjate ja kõrgendatud hindadega kauba ostjate põhihulgad. Suuremalt osalt on ka nemad kurnamiskorra kaotamisest otsekoheselt huwitatud. Kuid kuidas neid hulke proletariaadi wõitluswäerinnaga ühte liita — selles seisab küsimuse raskus. Siin peame ÜK(e)P kogemusi otsustawalt ära kasutama.

Kodusõjas läks kodanlusel korda suuri hulke maapuuduse all kannatawast talurahwast 40.000 talukoha ja mõisate jagamise hüüdsõnaga oma poole tõmmata. Ehkki maatahtjatest waid wähesed mõisamaadest maad said — paremad osad läksid hallparunite ja „wabadussõja kangelaste“ kätte — ei tohi meie seda momenti sugugi unustada. Waatamata sellele, et majanduskriisi pööris kehwal maalapil asuwat kehwik- ja kesktalupoega rängalt alla surub, teda külakurnaja ja liiakasuwõtja wõimusesse annab ja ikka suuremal arwul „oma“ maalapilt sunnioksioni teel minema kihutab, suhtub ta õige kahtlewalt proletariaati, kui kurnatute wõitluse juhti. Ta kardab „omast“ ilma jääda. Kodanlus on talle aastate wiisi hirmulugusid rääkinud sunniwiisiliselt kommuunasse ajamisest; talle on õudusid räägitud põllumajanduse kollektiwiseerimisest Nõukogude Liidus.

Sellest järgneb, et meie partei kogu talurahwahulgale oma seisukohte maaküsimuses selgitama peab. Sest ainult sel juhtumisel, kui laialised talurahwahulgad teawad, mida neil proletaarselt rewolutsioonilt oodata, on töölisklassil võimalik kehvikut oma liitlaseks muuta ja keskmikku neutraliseerida. Samal ajal tuleb aga ka kõige usinamalt talurahwast wõitlusesse ränkade maksude, tollide ja sundoksjonite wastu kõguda. Sest ka neid kihte peab osaliste nõudmiste eest wõitluse teel otsustawatele wõitlustele lähendama ja proletariaadi klassiwõitlusega siduma.

Enamlaste partei ja meie enda rewolutsiooniwõitluste kogemustele toetudes peame meie kehwi- ja kesktalupojale selgeks tegema, et proletaarne rewolutsioon tema olukorda otsekohe tuntawalt parandab: rendimaksu kaotamise, hüpoteekwõlgade kustutamise, hallparunitest rippuwuse kaotamise ja wiibimata toetuse läbi majapidamises põllutööriistade jne tarwitamise võimaluse näol jne. Kõigile kodanlistele hirmulugudele maa ärawõtmisest jne tuleb meil wastukaaluks seada proletariaadi maaprogramm. Tuleb ära näidata, et wiibimata konfiskeeritakse mõisnikkude ja suurmaomanikkude maad. Wõitew proletaarne rewolutsioon annab osa nendest maadest üle maksuta ümbruskondsetele maakehwadele talupoegadele, rentnikkudele, maatöölisele jne. Teise osa konfiskeeritud maadest muudab proletariaat nõukogude majapidamiseks, mis jällegi omalt poolt ümbruskonna talupoegadele majapidamises abiks on — põllutööriistade tarvitamine, parema seemne muretsemine, suguloomade soetamine jne.

Maaküsimuses ei tohi proletariaat Eestis üldiselt suurmaapidamiste ja mõisate talupoegadele jagamise wastu olla. See on otstarbekohasuse küsimus. Rewolutsiooni edu kindlustamiseks ei tohi proletariaat isegi põllumajanduse toodangu ajutise vähendamise eest tagasi kohkuda. Kesktalupoega neutraliseerida ja kehvikut kindlasti oma poole wõita ei saa proletariaat mitte üksnes maksude j. m. küsimustega. Üheks otsustawamaks küsimuseks on siin maaküsimus — maanälja rahuldamine. Selles küsimuses peab meil selge seisukoht olema, eriti weel sellepärast, et meie partei minewikus siin nii mõnegi otsustawa wea teinud on.

Edasi tuleb talurahwahulkadele selgitada, et üksikmajapidamiste kollektiwiseerimine ja ühismajapidamiste loomine *täiesti wabatahtliselt sünnib*. Töölisewalitsus aitab proletaarse rewolutsiooni läbi paremale järjele saanud talupoja olukorda weelgi tõsta sellega, et ta nende wabatahtlistele ühismajapidamistele majanduslist abi korraldab — põllutöömasinat muretsemine, maksude vähendamine jne.

Proletariaadi diktatuuri ülesandeks on ka klasside kaotamine. Et seda teha, selleks on waja töölise ja talupoja wahel wahe ära kaotada — kõik töötajateks muuta. Kuid seda ei saa ühekorraga teha. See on raske ja kestew ülesanne. Ühismajapidamiste loomine on otsustawaks sammuks sellel teel. Kuid selle ülesande lahendamisele wõib proletariaat peale suurt ettewalmistustööd asuda. Seda näitas Nõukogude Wenemaa eeskuju. (Eestis wõib see aja mõttes hulga kiiremini minna: N. Liidu kogemusi on võimalik ära kasutada ja N. Liidu proletariaadi abi on meile kindlustatud).

Sellest järgneb, et meie partei kõik tegema peab, et Oktoobrirewolutsiooni õppetundide najal iaalistele tööliste ja talupoja hulkadele näidata neid paremusi, mida rewolutsioon Eestis töörahwale toob — seda eriti weel proletariaadi liitlaste kohta. Ühtlasi tuleb ka enamlaste partei kogemusi ära kasutades selgelt öelda, et partei neid wigu ei korda, mis ta warematal rewolutsiooniwõitluste päewadel teinud, ja mis peamiselt rewolutsiooni arenemisest etteruttamises seisid.

R. M.

Inglise naela kursi langus ja majanduskriisi süwenemine Eestis

Maailma majanduse kriis omandab järjest terawama kuju, ei ole enam säärast kapitalistlist riiki, mis poleks kistud selle kriisi põõrisesse.

Wägew merede walitseja ja kõikwõimas Britannia käriseb selle kriisi tagajärjel igast küljest.

Majanduskriis maailmariigis süweneb ja terawneb, inglise nael langeb, sõjalaewastik mässab.

Rahvuslik wabaduswõitlus asumaades riwab rikasetis Inglismaad, — selle, ja majanduskriisi süwenemise, ning kodanluse töörahwale pealetungimise tagajärjel purunewad aastasade traditsioonid töölisliikumises, mis inglise töölisliikumise painutasid kodanluse huwide järele. Inglise tööliklass wabaneb neist igiwanadest parlamentlistest, pimedast „demokraatiasse“ ja bürokraatlistesse juhtidesse uskumise traditsioonidest. Inglise tööliklass pöördub ikka enam otsustawamalt kommunistliku partei poole ja sammub selle kutsel ja hüüdsõnade all wõitlusse kodanluse pealetungi vastu. Kümnete ja sadatuhandete meealewaldused kommunistliku partei hüüdsõnade järele wiimasel ajal Inglismaal on kõige piltlikum näitus sellest.

See, mis praegu Inglismaal sünnib, see pööre inglise töölisliikumises, on seda wäärt, et kogu maailma tööliklass sellele oma tähelpanu pööraaks. On tähtis ka, et eesti tööliklass neile sündmustele oma tähelpanu kinnitaks, sest maailma majanduskriisi hoobid tabawad sama walusalt, kui mitte walusamini, ka eesti tööliklassi ja eesti tööliklassil seisab paratamatult ees klassiwõitluse weel suurem terawnemine, nagu inglise tööliklassilgi. Praegune majanduskriis on üldine mädanewa kapitalismi kriis, sellesse kriisi on tõmmatud kõik kapitalistlised maad, ühed vähem teised rohkem. Meie näeme, kuidas majanduskriisi süwenemine Inglismaal süwendab kriisi ka teistes kapitalistlikes riikides.

Inglise naela kursi langusele ja rahanduskriisile järgnes kulla parideedist lahtütlemine Skandinaawia riikides ning Soomes ja nende riikide rahakursi langemine, mis sellest tingitud, et nende maade kapital tihedalt seotud on inglise kapitaliga.

Inflatsioon on see, mille abil kodanlus wäljapääsu otsib majanduslisest kriisist, inflatsiooni kaudu on wõimalik kriisi raskusi tööliklassi ja töötawa talurahwa turjale weeretada. Rahakursi langus, millega koos käib otsekohene hindade üleskruwimine, tõukab laialised töörahwa hulgad weel suuremasse wiletsusse, kui praegu.

Edaspidine tööliste reaalpaga allasurumine tööpuuduse kõrwal on inflatsiooni poliitika tulemus, mida teostatakse suurkapalistide huwides. Juba tulewad teated tarbeainete hindade üleskruwimisest inflatsiooni tagajärjel Inglismaalt ja Skandinaawia riikidest, Soomest, kus juba nüüd hinnad tarbeainetele enam kui 10 protsendi wõrra tõusnud ja samal ajal weel rahakursi languse kõrwal, s. o. raha ostjõu wähenemise kõrwal plaanitsetakse normaal tööpalkade allasurumist töösturite poolt 15 protsendi ja enam wõrra. Selleks on töösturid alustanud hulgalist kollektiivlepingute ülesütlemist.

Mida on Eesti töörahwal oodata ühenduses üleilmse kapitalistlise majanduskriisi süwenemisega? Kas pääseb Eesti töörahwas mööda inflatsiooni tondist?

Kahtlemata järgneb majanduskriisi süwenemisega Inglise naela, Rootsi, Norra ja Daani krooni langusele lõppude-lõpuks ka Eesti krooni langus. Ka Eesti töörahwal on samasugust hindade tõusu ja palkade kärpimist oodata kõigele sellele lisaks, mis praegu käimas Eestis. Juba praegu annab end tunda eesti töörahwale Skandinaawia rahakursi langus. Senisele 70.000 töötatöölise wäele tulewad juba nüüd lisaks uued tuhanded töötatöölisi.

Narwa linawabrik, mis saadusi peamiselt saatis Inglismaale ja Skandinaawia riikidesse, kus rahakursi languse tõttu enam senist kasu ei saa, pani wabriku ukсед kinni ja heitis 1.600 töölise tänawale nälja hoolde. Et senist kasu mitte kaotada, selleks kawatseb ette wõtja töölised uuesti tagasi wõtta, aga wäheha palga eest. Palgad kärbitakse 20—25% wõrra.

Elukalliduse tõusu iga päewaga ja maksude koorma kaswamist on eesti töörahwal oodata. Kawatsusel on praegu juba tubaka aktsiisi sisseseadmine, mis tõstab tubakasaaduste hinda 20% wõrra. Selle aktsiisi maksjad on muidugi töörahwa hulgas.

Mida kriisi terawnemine enesega kaasa toob töötawale talurahwale, näitab küllalt selgelt sunnioksjonite statistika ajakirja „Põllumajandusturu“ teatel:

1926. a.	oli	124	sundoksjoni.
1927. a.	„	161	„
1928. a.	„	174	„
1929. a.	„	170	„
1930. a.	„	217	„
1931. a. (poolaasta)		139	„

Nagu näha on sunnioksjonite arw wiie aasta jooksul alatasa kaswanud ja 1926. aastast peale on see arw kahekordselt kaswanud. Sellele lisaks tuleb weel hallparunite huwides korraldataw wilja kokkuostu poliitika, mida kõrgete leiwa hindade näol linnatöörahwast ja kehwtalunikkude hulgas tasuma peawad.

Eesti kroon püsib, — kelgib eesti kodanlus. Pikalaenu panga president P. Öpik kinnitab, et Eesti kroon püsib järgmistel asjaoludel ja tingimustel:

- 1) Kaubandusbilans püsib aktiwsena.
- 2) Riigi eelarwe on kestwalt tasakaalus.
- 3) Riiklised pangad ajawad õiget emisjoni- kui ka laenupoliitikat.

Nende asjaolude rikkumise tagajärjel wõib tekkida krooni langemine. Öpik on kindlalt weendunud, et need kolm asjaolu Eestis kõikumatud on. Kuidas on tegelikult lugu Eesti krooni püsiwusega?

Eesti eksport on ühenduses Inglise naela langusega „raskustesse sattunud“, nagu kirjutawad kodanlised ajalehed.

Nii näiteks „Rahwa Sõna“ 1. oktoobrist teatel on eelmisel nädalal läinud wõid Inglismaale 2357 kw, kuna wiimasel nädalal kõigest 954 kw. Saksamaale läks 586 kw. eelmise nädala 1310 kw. wastu. Samasugune langus on peekoni ekspordiski. Näiteks Inglismaale on läinud peekoni mõõdunud nädalal 198 kg. eelmise nädala 470 kg. wastu. Samuti langewad Eestis wõi hinnad wälisurul, nii näituseks langes Eestis wõi hind Berliinis 12 s. kilolt.

Kas ei räägi see küllalt selget keelt Eesti kaubabilansi aktiwsuse langusest. Weel enam, sellele, mis eelpool öeldud talurahwa seisukorra halwenemise kohta sundoksjonite jne teel, tuleb nüüd weel juurde lisada

talurahwa sissetulekute wähenemist põllusaaduste ekspordi languse tõttu. See tähendab, et talupoja maksujõuetus weel enam suureneb. See tähendab riigi sissetulekute wähenemist, aga sellepeale waatamata on riik kohustatud wälislaenu (mida Eesti wabariigil kaunis rohkesti, enam kui 30 miljoni dollari) protsente maksma. Eesti kodanlus peab lõppude-lõpuks inflitatsiooni teed minema.

Kuidas on lood riigieelarwe kestwa stabiilsusega, seda wõib näha sellest, et septembrikuu tulunduse summa tänawu septembril on 443,556 tuhande krooni wõrra wähenenud eelmise aasta omast ja et esialgne kokkuwõte riigi eelarwe tõstmisest näitab kulude kaswu 5 miljoni krooni wõrra.

Eesti pankade emisjoni ja laenupoliitika üle ei oleks tarwis õieti waieldagi, see on üldtuntud. Kes ei tunne neid pankade pankrotte, mis säärase „õige poliitika“ tagajärjel olnud, näit., Diskonto pank, Kommertspank jne. Selle pankrottide hulgale tuli nüüd weel ligi suurema ja wanema panga krahh, s. o. Scheeli panga pankrotti jäämine. Riigipank wõtab wõlad oma peale, annab Scheeli pangale moratooriumi. Seda kutsutakse Eesti kodanlaste keeles õigeks emisjoni- ja laenupoliitikaks.

Selle panga krahh on otsekohene tulemus Inglise naela langemisest. Scheeli panga kapitalid kaswasid suuremalt osalt wälismaa (Inglise-Saksa) kapitalist ja loomulik, et Inglise rahandusekriis ei jätnud oma mõju awaldamata Scheeli panga peale. Ühel ajal Scheeli panga pankrotiga on jäänud weel rida teisi panku pankrotti, kes olid ühenduses Scheeli pangaga. Nii on teateid tulnud, Pärnu krediitpanga. Tartu tööstuspanga, Pärnu krediitpanga, Rakwere osakonna ja Tallinna Laenu hoiukassa pankrotti jäämisest.

Et 2-miljonilise moratooriumi andmine Scheeli pangale Eesti panga kassast olukorra halwemist tähendab, on päewaselge.

Missuguste ettewõtete sulgemist see Scheeli panga krahh enesega kaasa toob, weel ei tea, aga kahtlema ei jäta see, näiteks, oma mõju awaldamata bensiniitõöstuse peale, mille üheks finanseerijaks Scheeli pank oli.

See panga krahh toob jällegi enesega kaasa uusi wiletsusi töörahwa hulkadele.

Nende wäheste andmete najal wõib küllalt selgelt näha, kuidas Eesti kodanlus majanduskriisi kiire arenemise ja terawnemise kaudu järjekindlalt astub inflatsiooni poole, iga päew tuleb hulgana sääraseid teateid juurde, need teated räägiwad selgelt, kui kohutawaks raskeks muutub Eesti tööliklassi ja kehwa ning kesktalurahwa hulkade seisukord.

Käesolewast üleüldisest kapitalistlisest kriisist otsib kodanlus wäljapääsu tööliklassi arwel. Tööliklassi elatismiinumumi allasurumine, laialiste töölis- ja talurahwa hulkade kerjusteks muutmine, uuele imperialistlisele sõjale ja interwentsioonile Nõuk. Liidu wastu ettewalmistamine, — see on tee, mida mööda kapitalism sammub. Eesti kodanlus ei mäangi selles interwentsiooni sepitsuses mitte wiimast osa. Interwentsioonile Nõuk. Liidu wastu walmistab Eesti kodanlus õieti hoolikalt. Selle tunnistuseks on energiline lennuwäe loomine. Hiljutine Eesti lendurite lend ümber Euroopa pole muud, kui Eesti lennuwäe küpsuse proow tulewastele gaasi ja pommi ründamistele Nõukogude Liidu sotsialistlikkude linnade kallale, Eesti laewastiku külaskäigud jne on kõik lahutamata osa sellest interwentsioonile ettewalmistusest.

Ühenduses eesti kodanluse inflatsiooni-poliitika ettewalmistusega, ühenduses eesti kodanluse pealetungiga Eesti tööliklassile ning interwentsiooni hädaohuga peab Eestimaa kommunistlik partei Eesti töölis-

klassi wõitluse kõwendamise teel hulke koguma wõitlusesse töölisklassi ja talurahwa hulkade kerjusteks muutmise wastu, wõitlusele töötatöölise kindlustamise ja nende organiseerimise eest, kõwendama wõitlust Nõukogude Liidu kaitseks ja eriti wõitlust kõwendama sotsiaalfaschistide, otsekoheste kohanluse inflatsiooni poliitika toetajate ja teostajate wastu Päts-Oinase walitsuses.

Eesti töörahwas, kelle rewolutsioonilise wõitluse minewik Nõukogude Liidu proletariaadiga tihedalt seotud, koondab oma ridu wastulöögiks Eesti kodanluse pealetungile kommunistliku partei juhatuse alal et sündsäl silmapilgul anda kodanlusele surmahoopi ja tagasi wõita oma õigused, mida ta oktoobrirewolutsioonis kätte wõitis, aga ajutiselt kaotas.

R. Waldmann.

Üleilmne krediidikriis süweneb

„Kui ei suudeta takistada naelsterlingi kokkuwarisemise tagajärjel tekkinud üleilmse krediidikriisi süwenemist, — kirjutab Hilferding saksa sotside lehes „Vorwärts'is“, — siis toob see endaga kaasa määratud „poliitilised ja ühiskondlised järeldused“.

Sarnase järelduse teeb tekkinud olukorrast rahwuswahelise kapitalismi ülemlaulik.

Ta kutsub Prantsuse ja P.-A. Ühisriikide finanskapitali päästma rahwuswahelst kapitalismi. Proletaarne rewolutsionäär apelleerib proletariaadi rahwuswahelise solidaarsuse poole, — Hilferding manitseb kapitaliste rahwuswahelisele ühistundele. Proletaarse rewolutsionääri ülesanne on kapitalismi kukutada. Hilferding ja ta mõtteosalised sotsid püüawad kapitalismi päästa. Proletaarsed rewolutsionäärid organiseeriwad töölisi ja tööliste juhtimise all kogu töörahwast wõitlusele imperialismi wastu. Teise Internatsionaali sotslised wägimehed püüawad moodustada rahwuswahelise kodanluse ühst wäerinda selleks, et kapitalismi surmasuust päästa.

Kuid pole olemas „organiseeritud kapitalismi“ ja samuti nurjuwad ka kõik rahwuswahelise kodanluse katsed kriisist wõitu saada.

Oma kõnes Inglisõ alamkojas ütles Snowden kullastandardist loobumise puhul dramaatilises toonis, et inglise walitsuse uuele laenupalwele (laen oli kawatsetud Inglismaa rahanduse ja krediidi päästmiseks) Prantsusmaa ja Põhja-Ameerika Ühisriigid eitawalt wastasid. Samuti lükkasid need riigid tagasi ka Inglismaa ettepaneku rahwuswahelise konwerentsi kokkukõutumise üle, konwerentsi, kes ilma kullatagawarad uuesti oleks jaotanud; sest — on ju nende tagasilükkajate käes määratud kullatagawarad.

Rahwasteliidu istangul hirwitas prantsuse rahaminister Flauden lausa uute laenude tegemise üle, kuna prantsuse peaminister Lawal enne oma Berliini sõitu awalikult lausus, et prantsuse rahakoti suu seotakse weel kõwemini kinni kui ta seni oli. P.-A. Ühisriikide ajakirjandus ei warja, et dollar ei saanud naelsterlingile appi minna, sest „P.-A. Ühisriikide rahaturu olukord seda ei luba“.

II. Internatsionaali kaks kangemat asjatundjat — Hilferding ja Snowden — püüdsid asjata päästa üleilmse krediidi ja rahasüsteemi alust — naelsterlingit. Naelsterling aga langeb ja kisub omaga kaasa ka kogu keerulise ja peene rahwuswahelise krediidisüsteemi. Inglismaa eeskujul loobusid kullastandardist ka Rootsi ja Norra.

Inglise rahanduse katastroofi mõju kapitalistilise ilmamajanduse peale, selle mõju suun selgub juba peajoontes.

Naelsterlingi langemine andis watusa hoobi kogu ilma tähtsamate emissioonpankadele. Kapitalistlike maade rahaüksuste katteraraks pole mitte ainult kuld, waid ka wäliswaluuta, eriti naelsterling, mida kullaga ühewäärtuliseks peeti. Prantsuse panga warakambris on inglise waluutat 1,6 miljardi kuldrubla wäärtuses. P.-A. Ühisriikide föderaal panga, Hollandi, Belgia, Schweitsi, Rootsi, Austria, Saksamaa j. t. pankade, rääkimata muudugi inglise dominioonide ja asumaade pankadest, warakambrites on samuti hiiglasummad naelsterlinge. Waluuta ja rahasüsteem inglise Afrika asumail, Hong-Kongis ja Malai riikides püsib inglise naela kursil. Naelsterlingi wäärtuse langemine löi ainsa hoobiga segi Inglismaa kõige suurema asumaa — India — rahanduse. *India rupia wäärtus lan- geb ühes naelsterlingi omaga.*

Krediidikriisi tagajärjel on juba kailinenud krediit, mida näitab diskontoprotsendi tõstmine paljudel maadel. Pole kahtlust, et Inglismaale, Rootsile, Norrale, Daanile, Saksamaale, Austriale, Ungarile, Jugoslaawiale, Indiale ja teistele järgnewad diskontoprotsendi tõstmise alal ka muud maad. *Diskontoprotsendi tõstmine wäljendab terawnewat wõitlust kulla pärast, waba rahakapitali pärast; krediidi kallinemine halwendab tööstuse, kaubanduse, transpordi olukorda ja kiirendab hulgalisi pankrotti jäämisi.*

Inglismaa oli üleilmse wäliskaubanduse kõige tähtsam finanseerija. Hoolimata Londoni tähtsuse langemisest, finanseeris London siiski weel 60% ilmakaubandusest. Samuti oli Londoni pangameeste käes ka rahwuwahelise laewanduse ja kindlustuse finanseerimine. Inglise „aktseptette-wõtted“ (pangad, mis kaupade peale krediite annawad ja kaubaweksleid rediskondeeriwad) ja pangad olid sel alal peremeesteks. P.-A. Ühisriikide kapital alles alustas wõitlust inglise kapitali wäljatõrjumiseks neilt aladelt. Prantsusmaa tegi sellis suhtes alles esimesi ettewaatlikke samme. Ja kui otsustada selle järgi, mida räägib rahwuwaheline kodanline ajakirjandus naelsterlingi langemisest, siis selgub, et kodanlised majandusteadlased ühtki wäljapääsuteed ei näe, et mida wõi keda neil aladel Inglismaa asemele panna. *Wäliskaubanduse, laewanduse ja kiudlustuse finanseerimise normaalne käik on purustatud.*

Krediidikriisi tagajärjel wõtab iga kapitalistline maa oma lühiajalisi krediite wälismailt ära ja püüab mobiliseerida oma pikaajalisi kapitalimahutusi, lahti saada wälismaade aktsiatest, riiklistest obligatsioonidest, katkestab ehk vähendab miinimumini kapitali wäljawedu. Iseenda päästmiseks püüab iga kapitalistline maa oma kapitale, mis wälismaal asuwad, tagasi tõmmata. Hiiglakapitalid muudetakse warandusteks. Kapitali „normaalne“ ringkäik üleilmsel rahaturul, mis juba waremalt tugewasti wäpustatud heakstegemisemaksude ja rahwuwaheliste sõjawõlgade koorma all, ning Saksamaale, Austriale, Ungarile, Lõuna-Ameerika riikidele antud miljardiliste krediitide „kinnikülmamise“ tagajärjel, on täiesti segi.

Samal ajal aga suureneb paljudel tähtsamate kapitalistlike maade siserahaturgudel paanikaline hoisusummade pankadeat ja hoiukassadest wäljawõtmine, paberraha „pelgamine“ ja kulla sukasaarde peitmine ning tahe ikka enam wäärtust kaotawatest riiklistest obligatsioonidest lahti saada ja soetada ainelisi wäärtusi. Tähtsamate kapitalistlike maade siseturgudel on segi kapitalistlike krediidi „normaalne“ tegewus.

Inglismaa asub ilmaturul eriseisukohal. Inglismaa on suurim toiduainete ostja, sest et tal endal põllumajandust peaaegu ei olegi. P.-A. Ühisriigid, Saksamaa ja Prantsusmaa olukord on selles suhtes palju parem.

Inglismaa on suurim tooresaine tarvitaja. Süsi wälja arwatud, weab Inglismaa sisse igasuguseid tööstustooresaineid, ning wiimastel aastatel isegi rauda.

Inglismaa on üks suurematest tarvitajatest: nisu weetakse sisse Kanaadast, Austraaliast, Argentiinast, P.-A. Ühisriigist, wõi ja piimasaadused — Uelt Meremaalt, Austraaliast, Daanist, Soomest; rauamuld — Rootsi, Hispaaniast, Belgiast; weinid — Portugaaliast, Hispaaniast, Prantsusmaalt; peekon ja liha — Argentiinast, Daanist, Austraaliast, P.-A. Ühisriikidest. Uhkusajad tuuakse Prantsusmaalt; puuwill — P.-A. Ühisriikidest, Egiptusest ja Indiast; kohwi — Brasiiliast ja muilt Lõuna-Ameerika mailt jne.

Naelsterlingi langemine tähendab seda, et Inglismaa, kui põllumajanduse saaduste, tooresaine ja tööstussaaduste ostja tähtsus väheneb ka ilma kaitsetollide maksmapanekuta. Kaitsetollide maksmapanek Inglismaal loob aga sisseweole sinna weelgi suuremaid raskusi. Üleilmse kriisi tõttu kitsenenud ilmaturg kitseneb weelgi.

Naelsterlingi kursi langemine toob endaga paratamata kaasa tööliste reaalpalba järsku langemise ja sotsiaalkindlustuse peale minewate summade tegeliku wähenemise. Inglise töösturid loodawad inflatsiooni abil kaupade omahinda alandada ja sel teel suurendada inglise kaupade wõistluswõimet ilmaturul. See teeb peawalu teiste maade kodanlusele. Itaalia tõstiski juba tollitariife 15%, wõrra, Saksamaa on samuti ärewil Inglismaalt tulewa sisseweo suurenemise pärast, Prantsusmaal on hoopis paanika, sest inglise naela langemine suurendab Inglismaa wõistlust, kuna samal ajal ka Saksamaa meeleheitlikkude jõupingutustega püüab wäljawedu suurendada. Prantsusmaa ise tegi terwe rea tõkkeid Saksamaa kaupade sisseweo vastu. Schweitsis pannakse erakorralised abinõud maksma. *Wõitlus turgude pärast terawneb, kaswawad tollitõkkes.*

„Normaalne“ kaubaringkäik ilmaturul muutub ikka raskemaks. Ilmaturu segadus suureneb, *terawneb wõitlus imperialistliste suurriikide wahel.*

Need on peamomendid, mis tähistaw d inglise naela katastroofi mõju ilmajanduses. Mõistagi, et see sündmus ühes rahutustega inglise sõjalaewastikus määratud mõju awaldab ka Briti riigi siseelule. Wahekord Inglismaa ja ta dominioonide wahel muutub põhjalikult. Briti imperialismi asumaad ja poolasumaad kannatawad kõikide Inglismaa kriisi eitaewate tagajärgede all kümnekordselt. Indias juba kaswab rahulolematuse ja protestiliikumine maa paljaksrõõwimise vastu inglise imperialismi poolt rupia kursi langemise tagajärjel.

Inglise imperialism rõhus ja kurnas oma asumaid, toetudes muuseas ka oma sõjalisele jõule ja enda rahalisele ja majanduslisele tugewusele. *Naelsterling ja sõjalaewastik*, — need kaks Inglismaa wägewuse alustuge — on wapustatud, tööstus kiratseb.

Inglismaal kodus suutis briti imperialism asumailt saadawatest ülikasudest raasukestega töölisaristokraatiat ära osta. Oportunism, sotsiaalimperialism on Inglismaal wõrsunud just sellel pinnal. Macdonaldid, Hendersonid ja Makstonid on selle oportunismi, sotsiaalimperialismi asumaade ülikasudega nuumatud ideoloogid. Nüüd puruneb Briti põlise oportunismi sotsiaalne alus.

Sõjalaewastiku rahutused, meeleawaldused Londonis, Dandy's, Liwerpoolis, Glasgows, tööliste püsiwus osalistes-streikides, hulkade aktiivsuse kiire kasw tähistawad *uut ajajärku. Inglismaa töölisliikumises.* Klassi-wõitlus inglise kodanluse ja proletariaadi wahel ning rahwusline wabasuswõitlus asumail inglise imperialismi vastu tõusewad uuele kõrgemale astmele.

Meie nähes toimub suurima imperialistlise riigi surmakriis. Üleilmne krediidikriis süveneb. See on kõige kindlam tunnistus kapitalistlike süsteemi üldisest kriisist.

„Prawda“.

Hiina tükeldamine

Üleilmse kapitalismi kriis teritab vastuolusid üksikute imperialistlike maade ja maade rühmade wahel igas ilmanurgas. Päew-päewast suureneb uute ilma ümberjagamisesõdade hädaoht. Mandshuuria sündmused pole mitte ainult meeleuletus sellest, et kapitalismi diplomaatlistes kantseleides ja kindralstaapides on käimas sõja ettevalmistus. Mandshuuria väljadelt kostab juba kahurite mürin.

Hiina töörahwas on kogu aeg oma turjal tunnud kõiki imperialistlike kurnamise ja surwe koledusi. Ta on pidanud kannatama selle ail, et suurriigid Hiinat oma „mõjupiirkondadeks“ jagasid, asutasid oma kontsessioone, haarasid oma kätte majanduslise ja poliitilise elu juhtivad seisukohad.

Kuomindang ei suutnud Hiinat ühendada. *Hiina rahwusline ühinemine on wõimalik ainult antiimperialistlise ja antifeodaalse rewolutsiooni tagajärjel.* Hiina tööliste ja talupoegade timuka Tschan-Kai-Schi wirilad katsed ühendada Hiinat imperialistide ülewõimu raamides, puutumata feodaalseid ja poolfeodaalseid maaolusid, kukkasid kõige haledamalt läbi. Kuomindangi wõimuloleku ajal wõitis wäliskapital Hiinas endale ikka uusi ja uusi seisukohte. Kuomindangi-militaristilised rühmitused on ainult mängukannid imperialistlike suurriikide käes.

Lakkamatud kindralitewahelised sõjad olid ühtlasi ka wõitlused imperialistlike riikide wahel mõjupiirkondade pärast Hiinas. Ning nüüd astub Jaapani imperialism awalikult wälja Hiina uue tükeldamise eest. Nüüd heidetakse kõrwale silmakirjalised sõnakõlksud Hiina „suweräniteedist ja territoriaalsest terwiklusest“. Imperialistlike vastuolude terawnemine kriisi-tagajärjel, Hiina siseturu määratu erikaal ja wõitlus hegemoonia pärast Waikse okeani rannikul on jõudnud niisugusesse ajajärku, kus Hiinamaa *faktiline* tükeldamine, jaotamine, ühes kõikide sellest olenewate tagajärgedega, muutub Hiinas imperialistide seisukohtade edaspidise kindlustamise põhiwormiks.

Kuid on weel üks asjaolu, mis tükeldamispoliitikat põhjustab: see on imperialistide *wõitlus selle wastu, et Hiina töörahwas proletariaadi juhtimisel ei teostaks tõelist Hiinamaa ühendamist*

Töölis-talurahwa hulkade kangelaslik wõitlus imperialistide ja nende kuomindanglastest ja kindralitest käsikute wastu on juba omandanud wäga suure ulatuse. Lõuna-Hiinas ja Jangtse orus lõõmab kodusõda. Punalipp lehwib Põhja-Hiina nõukogude raioonides. Nankini wõimumeeste ja timukate päewad on kibedad.

Kuomindang, s. o. kodanluse ja mõisnikkude blokk, on walmis kogu Hiinat ära müüma, nagu ta teda seni tükkaawal müüs, kaitset otsides Hiina nõukogude wastu. Imperialistid toetasid ning toetawad militariste ja Kuomindangi, kellede abil praegu eestkätt teostatakse Hiina töörahwa orjastamist. Kuid nii wälisimperialistid kui ka Hiina mõisnikud taipawad reaalseid fakte. Mida enam laieneb wõitlus töölis-talurahwa wõimu eest, mida enam kõweneb rewolutsioonitorm Lõuna- ja Kesk-Hiinas, mis kogu Nankini werise wägiwallawalitsuse wärisema paneb, seda silmanähtawa-

malt läheneb Hiina tõelise ühendamise silmapilk. Imperialistid püüawad neist sündmustest ette jõuda ning Hiinat tükkideks rebides maha suruda tööliste-talurahwa liikumist, et sel teel lahendada „Hiina küsimust“.

Seda imperialistide kahesugust eesmärki väljendas awalikult Jaapani kolonisaatorite Ameerika agent Bronson Ree ajakirjas „Far Eastern Review“, kes kogu aeg õhutab ameerika ja jaapani imperialismide koostööd Hiinas.

„Hiina probleemi, — kirjutab Bronson Ree, — wõib praegustes tingimustes lahendada ainult üksikute kompaksete riikide loomisega Hiina territooriumil. Alles aastasaja pärast jõuab Hiina rahwas niikaugele, et wõib ise oma asju juhtima hakata...“

Mandshuuria moodustab juba praegu eriüksuse ja seda tõsiasja peab warem ehk hiljem tunnistama... *Ei Kelloggi pakt, Rahwaste Liit ega ükski miu sarnane asutus suuda Jaapanit tagasi hoida*“.

„Praegu, — jatkab ta, — püüab Kanton Nankini grupist jagu saada... Kas poleks otstarbekohasem, et välisriigid tunnistaksid Kantoni iseseiswust (millesse kuuluksid Guansi, Junnan ja Guitschau prowintsid). *Wälisriikide waheseisamine reaalselt olemasolewa olukorra tunnistamise teel, on ainus abinõu Hiina päästmiseks üksikuteks nõukogude wabariikideks muutumise*“.

Rahwaste Liidu ja osa imperialistlike riikide toetusel asus jaapani imperialism awalikult Hiina jagamisele. Oleks suurim eksitus, kui arwaksime, et P.-A. Ü. imperialism sellepärast on Mandshuuria okupeerimise wastu, et ta ei poolda Hiina tükeldamist. Ameerika imperialismi „programm-maksimumi“ kuulub *kogu Hiina P.-A. Ü. asumaaks muutmise*. Sellepärast toetab P.-A. Ü. Nankini timukaid mitte üksnes wõitluses hiina töörahwa wastu, waid ka kindralite wõitlustes teiste militaristlike ja kuomintangliste rühmade wastu, kes muude imperialistlike maade agendid on.

P.-A. Ühisriigid püüdsid Hiinat, ehk vähemalt suurt osa Hiinast ühendada Nankini walitsuse alla, et selle Nankini agentuuri kaudu kogu Hiinat muuta oma asumaaks. Nankini „tunnistamine“ Mukdeni rühmituse poolt tekitas jaapani imperialismis kahtlust Mukdeni wastu ja ta kihutas minema oma muidu alandliku sulase Tschan-Sjue-Ljan'i ning teised Mandshuuria satraapid, kihutas minema sellepärast, et nad oma saher-mahkeris jaapani imperialismiga püüdsid ära kasutada Jaapani-Ameerika wastuolusid.

Kuid Ameerika finanskapital pole enda Hiina politikas sugugi üksmeelne, nagu näitab Bronson Ree wäljaastumine. Üsikusid Ameerika finanskapitali rühmad püüdsid saawutada kompromissi, koostööd Jaapani kapitalismiga.

Ameerika imperialismile on äärmiselt tähtis kindlustada oma seisukohti Hiinas ja sellepärast ei loobuks ta ka liitumast Genfi imperialistide Hiina wastase bandega, kui seda mitte ei takistaks Jaapani-Ameerika wastuolude eriline terawus. Kahtlemata püüab P.-A. Ü. Jaapani sõjalisele okupatsioonile wastukaaluks end kindlustada mõnes teises Hiinamaa osas.

Sisulikult ei erine ameerika imperialistide seisukoht pea põrmugi jaapani, inglise, prantsuse j.m. imperialistide seisukohtadest.

P.-A. Ü. walitsus on seni Mandshuuria sündmustes olnud wäga tagasihoidlik. Selle tagasihoidlikkuse põhjuseks on, — esiteks see, et ameerika imperialismil, kelle hüwid Mandshuurias siiski kaunis suured, on kodus küllalt tegemist majanduslise kriisiga, mis teda ei lubanud tarwiliku aktiivsusega tegutseda Mandshuuria okupeerimise wastu, kuigi ta sealt kaugeltki ka lahkuda ei mõtle: *wõitlus Mandshuuria pärast on*

alles ees. Teiseks, ameerika imperialismi enda laagris on wõitlus selle üle, missugust poliitikat Kauges Idas ajada. Kolmandaks, P.-A.Ü. imperialism kardab jaapani-inglise lepingu elustumist (see leping katkestati 1922. aastal Ühisriikide pealekäämisel).

Jaapani kolonisaatorid aga püüawad oma awantüüri riietada *hiina-mongoolia rüüsse*. Seda komöödiat on seda raskem teostada, mida enam alasti silma paistab kogu selle maskeraadi sisu. See aga ei heiduta jaapani militariste. Tokio näpunäitel on juba tekkinud rida „iseseiswaid“ prowintse (Girin, Heiluntsjan, Mukden). Samuti kuulutas end „iseseiswaks“ ka Sise-Mongoolia, mida jaapani imperialism (peale Mandshuuria) juba ammu ihaldab oma käpa alla saada. *Kõik need „uued riigid“ pole muud, kui üks samm Mandshuuria ja Sise-Mongoolia Jaapani asumaaks muutmise teel.*

Kõiki neid asjaolusid silmas pidades on tõepoolest alatu see jant, mis Genfis' wiimastel päewadel selle küsimuse ümber toimub. Rahwaste Liidu ärimehed, kes sahkerdawad hiina rahwa werega, kiitsid heaks Mandshuuria okupeerimise jaapani imperialismi poolt. Rahwaste Liidu nõukogu püüdis kinnimätsida Mandshuuria rööwkäiku, organiseerides ühtlas imperialistide ühist wäerinda hiina rahwa lõpulisteks orjastamiseks.

Samal ajal oli Rahwaste Liidu ülesandeks ka *Kuomindangi timukate manöwerdamise wõimaluste laiendamine*. Rahwaste Liit ja Kuomindang püüawad imperialistide seisukohti kindlustada selleks, et nad suudaksid wastu panna rahwuslise liikumise tormilainetele, mis ähwardawad häwitada Kuomindangi ja ta peremehi. Nankinis, Tokios ja Genfis töötatakse praegu agaralt selle kallal, kuidas kõige paremini Hiinat jaotada. Kogu ilma töörahwas näeb nüüd weel kord, et *Rahwaste Liit on sõdade ja asumaade rööwimise organisaator*, ning Kelloggi pakt — selle sõja õigustamise abinõu.

Jõudumööda aitab imperialiste Hiinat kägistada ka II Internatsionaal. Inglise walitsuse „sotsialistlikud“ ministrid toetawad jaapani imperialiste, „sotsialistline“ ajakirjandus sõdib oma peremeeste eest. Berliini „Vorwärts“ õigustab lausa wägiwalla tarwitamist hiina rahwa kallal.

II Internatsionaal on samasugune hiina rahwa waenlane, nagu imperialismgi.

Hiina proletariaat, hiina kehwikud, kogu hiina töörahwas wõitleb juba töölisteklasi juhtimisel Hiinamaa imperialistlike tükeldamise wastu. Iseseiswuse ja klassilise wabastuse punane lipp lehwiw juba paljudes Hiinamaa osades. Ainult töörahwahulgad proletariaadi juhtimisel suudawad Hiinat kaitsta imperialistide uue rööwkäigu eest. Nendega koos astub wõitlusesse õig õla kõrwal ka Jaapani, Korea ja Formosa töörahwas.

Selles wõitluses on NSWLiidu ja kogu ilma töörahwas solidaarne hiina töörahwaga.

(„Prawda“, 3. X. 31.)

Bibliograafia

A. Sagittarius — „Jeesuse lapsed“, tõde lahkusulistest. 48 lhk. „Külwaja“ kirjastus, Leningrad, 1930. a.

Sotsialistline pealetung NSW Liidus kapitalismile kogu wäerinnal kutsub wälja meeleheitlise wastupanu kapitalismi jäänuste poolt sotsialistlikele ehitustööle. Surew kodanlus kasutab selleks wastupanekuks.

kõik abinõud ära ja usk, religioon, eriti lahkusud, on üheks tugewamaks abinõuks meie klassiwaenlaste käes sotsialismi ehitustöö vastu wõitlemisel.

Sarnases olukorras on terwitatud iga töö, mis usu klassilist, kulaklist, nägu paljastab. Sm. Sagittariuse raamatuke „Jeesuse lapsed“ aitab selleks palju kaasa.

Raamatukene kujutab elawalt ja õige arusaadawal keelel lahkusuliste sotsiaalset ja klassilist nägu, paljastab konkreetsete faktide ja näidete waral nende töörahwawaenulist tegewust juba tsaari ajal ja praegu kapitalistlistel maadel, näitab usumeeste sotsialistlise ehitustöö wastast tegewust Nõukogude Liidus.

Raamatukese esimeses peatükis tahab autor anda lühikest ülewaadet usu sisust ja usu arenemisest, kuid see pole tal õnnestanud. Kogu see sisu ja arenemine seisab sm. Sagittariuse kujutusel ainult selles, et mitmesugustel rahwastel mitmesugused jumalad on ja et ennemalt usk sarnane polnud kui nüüd. Kuid miks areneb usk ja kuidas ta areneb, seda autor ei näita. Ainult mõõdamines märgitakse usu sidet ühiskonnakorraga, kuid ta ei näita, et igale ühiskonnakorrale ja tootmisabinõude arenemise tasapinnale wastab oma usuworm, et usuwormid samasuguse arenemisekäigu läbi on teinud, kui ühiskonna wormid.

Oleks tulnud näidata, et siis, kui inimühiskond alles oma algastmel, ja tema peategewusalaks jahipidamine oli, siis ka tema jumalad olid jahiloomade näol, kes teda toitsid ja igas loodusejõus nägi ta waimu. Kui jahipidamisest karjakaswatusese üle mindi, siis sai peajumalaks ka loomade signemise jumal ja mitte asjata ei kumarda karjapidajad rahwad kuud ja fallust. Pärast, põllutöörahwaste juures, wõtsid ikka enam ja enam maad kannatajad, iga aasta surewad, mahamaetawad ja kolme päewa pärast halja orasena ülestõuswad põllutööjumalad (nagu ristiusu Kristus). Kui wanaaja kultuurmaades walitses orjapidamine, siis olid jumalad Olümpia mäel ka samasugused orjapidajad, ainult wähe tugewamad ja targemad, ning nende kasutada oli jumalatejook, nektar, mis neid wananemise ja surma eest hoidis. Keskaja feodaalkorrale, kus iga suurmõisnik omaette kuningas oli ja ainult moodipärast kuningale wõi keisrile allus, wastas täiesti katoliku usk oma hiigla pühikute karjaga, kes igaüks omaette ise jumal oli, ainult wormaalselt peajumalale alludes. Kui maa peal ainuwalitsejad troonile tõusewad, siis saab ka taewas kolmainus jumal, isewalitseja-tirann, troonile, kes samuti terve bürokraatide ja ministritekarjaga, igatsorti inglite ja pühikutega ümbritsetud. Sarnane on näiteks wene õigeusk, mis endise tsaariwalitsuse täielik koopia on. Kapitalism oma kaubafetishismiga, oma arusaamatute turusidemetega, tootmisjõudude hiiglaswuga, wõrreldes feodalismiga ja keeruliste tootmiswahekordadega ei wõinud midugi jääda keskaja feodaalus juurde. See habemik mõisnik wõi „taewane kuningas“ ei rahuldanud enam nõudeid ja pidi aset andma mingile üliloomulikule, arusaamatule, kõlgewägewamale, nägematule, kõigis paigus olewale ja siiski täiesti tajumatule waim-jumalale, nagu seda on praeguseaja luteriusu jumal. Klassiwastuolude äärmise terawnemisega kodanluse ja tööliklassi wahel imperialismi ja proletaarsete rewolutsioonide ajajärgul wajasid kapitalistid tugewamat abinõu, kui seda suutis olla walitsew kapitalistline religioon ja kelleks said surewa wäikekodanluse jõuetuse tagajärjel tekkinud lahkusud, mis weel eriti alandust, wendlust, waenlaste armastust ja isandatele wasturääkimata sõnakuulmist õpetasid, rõhutut töörahwast orjusele manitsesid ja sellega proletariaadi klassiwõitlust takistada püüawad. See kapitalistliste kultuuri uuem saawutus, lahkusud, on praegu, oma surma silme ees nägewa, kapitalismi

käes peaabinõuks töörahwa klassiwõitluse mahasurumisel, selle abil püütakse ka Nõukogude Liidus interwentsiooniks pinda luua ja sotsialismi pealetungi takistada.

Seda kõike sm. Sagittarius ei näita. Ta ei näita, et religioon ainult tegeliku elu fantastiline peegeldus inimeste peades on. Autor ei näita ka, et religioon alati walitsewa kurnajateklassi käsik on olnud, et juba algusel, animismi tekkimisel ta preestrite (nõidade-ohwerdajate) käes kurnamise abinõuks muutus, kes wäheseid teaduse idusid teiste orjastamiseks tarwitasid. Ka nüüd, ülemineku ajajärgul, kui tööliisklass hoogsalt sotsialismi ehitab, on religioon surewa kurnajateklassi kasutada ja sureb ühes temaga, sureb ühes eraomandusega ja wäikekaubalise tootmiswiisiga, sest walitsew tööliisklass, kes kedagi ei kurna, ei waja religiooni. See kõik pole sm. Sagittariuse raamatukeses käsitatud ja see on wäga suureks puuduseks, hoolimata raamatukeses rikkast faktilisest materjalist.

Usu sisu kapitalistlikes riikides käsitades ei selgita autor ka usu ja kapitalistliku riigiwõimu wahekorda, kus usk otsekohe riikliselt korraldatud kapitalistide klassi teenistuses on. Pole näidatud, et usk paljudes maades sunduslik on, et mitte ainult baptistide koolid, waid kõik koolid ja kaswatusabinõud usumeeste ainuõiguseks on ja et neis „kõrgetes tsiwiliseeritud“ maades sarnased teaduse tagakiusamised nagu kuulus „ahwiprotsess“ Ameerikas, harilikuks nähtuseks on.

Kui sm. Sagittarius lõpupeatükis usuwastase töö sidumisest muu ühiskondliku tööga räägib, siis ei näita ta, kuidas seda siduda ja mida teha. Just seda kõige tähtsamat usuwastases töös ja kogu meie sotsialismi ehitustöös praegu, — küla sotsialistliku ümerkorraldust ei ole sm. Sagittariusel. Tal puudub ka kulakluse kui klassi likwideerimine üldise kollektiwiiseerimise alusel, kuigi raamatukene 1930. aastal on kirjutatud. See on lubamatu. Kuigi me parempoolse kallaku järele ei lähe, kes ütlewad, et usk traktorite tulekul ise kaob, on sotsialismi ehitustöö külas ja klaside häwitamine siiski selleks aluseks, mis ühiskonna usu kõidikutest wabastab. See ei sünni muidugi mitte iseendast, waid seda peab wisa tööga saawutama. Need kaks suuremat puudust, milledest eriti lubamata ja sisult oportunistiline on wiimane puudus (kollektiwiiseerimisest möödahiilimine), wähendawad tuntawalt Sagittariuse raamatukeses wäärtust. Rikkaliku faktilise materjali tõttu aga wõib teda soowitada meie lugejaskonnale, eriti külas.

N. Jürison.

Õiendus

Eelmises „Klassiwõitluse“ numbris, lhk. 18, puudub jooneall samal leheküljel olewa tabeli kohta järgmine märkus: „1926. ja 1927. a. kohta on arwud toodud wäliskaubandust arwesse wõtmata. Wäliskaubandust neil aastail arwesse wõttes on maksubilansi saldo 1926. aastal + 1296,7 tuh. kr. ja 1927. a. + 6284,5 tuh. kr.“

SISUKORD:

	Lhk.
Oktoober ja üleilmne proletaarne rewolutsioon. <i>H. P.</i>	1
Jooni Nõuk. Liidu rahwamajanduse arenemisest Oktoobrirewolutsioonist tänapäewani. <i>J. Käsebier.</i>	3
Oktoober ja kultuurirewolutsioon. <i>S. Allermann</i>	9
14 aastat Nõukogude Liidu välispoliitikat. <i>L. Küllaots.</i>	13
Kaks ilma	15
Oktoobrirewolutsioon ja klassiwõitlus Eestis. <i>R. M.</i>	17
Inglise naela kursi langus ja majanduskriisi süwenemine Eestis. <i>R. Waldmann.</i>	21
Üleilmne krediidikriis süweneb	24
Hiina tükeldamine	27
Bibliograafia. A. Sagittariuse „Jeesuse lapsed“. <i>N. Jürison</i>	29

Ннд 40 коп.

Ответственный редактор: Г. Пегельман. — Технический редактор: Каротамм.
Издание № 87. Сдано в производство 17. X. 1931. Подписано к печати 14. XI. 1931.
Формат 74×105. Кегль 10. 1 бум. лист. 126.144 зн. Обл. 15.768 зн. Всего 141.912 знаков.

Журнал „**КЛАССОВАЯ БОРЬБА**“ на эстонском языке.
Издание ЭКП (Этсекции Коминтерна).

Ленингр. Областлит № 25778. — Тираж 1000. — Тип. „Кюльвая“, ул. Дзержинского № 49.
Зак. 2253.